

Välkommen till Upphandlingsseminarium Serviceresor

2024-04-24

Inledning

Mattias Andersson och Per Junesjö

Program Upphandlingsseminarium Serviceresor 2024-04-24

09:30 Inledning	Mattias Andersson och Per Junesjö
09:40 Tre förbättringar i upphandlingsstödet Vi får höra Jonas och Ewa berätta dels om ett nytt modellavtal för Serviceresor, om hur taxiindex bytts till en genomtänkt indexkorg för serviceresor samt kring en ny kravbilaga Personbilsbilagan som inte tidigare funnits.	Ewa Rosén, Kolla och Jonas Johansson, Svensk Kollektivtrafik
10:05 Tankar kring arbetsvillkor och upphandlingar. Vi får höra tankar och reflektioner från arbetsgivarorganisationen. Hur kollektivavtalets villkor kan speglas i avtal och vad man bör undvika för att inte krocka mellan de olika avtalen.	Jennie Banér, Biltrafikens Arbetsgivareförbund
10:40 Hur kan man upphandla för att motverka personalbrist? I gruppdiskussioner tar vi oss framåt i denna fråga.	
11:10 Skånetrafikens fordonsplattform - ger mer koll . Hur tar man kommandot över fordonsdata och vilken nytta kan man ha av att veta mer för verksamheten.	Peter Lundqvist, Skånetrafiken
12:00 Lunch	
13:00 Nytt kring lagar och regler som påverkar upphandling för serviceresor.	Ulf Hökeberg med kollegor från Titov & partners
14:00 Kan man använda AI i upphandling?	Per Werling, Antirio
14:40 Fikapaus	
15:00 Kan vi synka oss mer än att ha ett nationellt schema för upphandling? Utifrån kända kommande upphandlingar i det nationella upphandlingsschemat diskuterar vi vad vi kan göra för att öka chansen att få fler anbud	Mattias Andersson, Svensk Kollektivtrafik
15:30 Hållbara produktionskedjor. Vad bör man tänka på? Kan man ställa krav? Fallgropar?	Malin Kjellqvist, ETI Sverige
16:10 Hur kan vi samverka mer vid upphandling? Inom kollektivtrafiken finns exempel där olika organisationer samverkat inför upphandling med gemensam kravfångst till att man gått ut i gemensamma upphandlingar kring tex planerings- och biljettsystem. Vi diskuterar nyttor och möjligheter.	Jonas Johansson, Svensk Kollektivtrafik
16:50 Avslutning	Mattias Andersson och Per Junesjö

Efter mötet

Utvärdering och presentationerna i pdf



Tre förbättringar i upphandlingsstödet

Partnersamverkan & Svensk Kollektivtrafik
Ewa Rosén – Kolla och Jonas Johansson – Svensk Kollektivtrafik



Modellavtal Serviceresor

20240424 Upphandlingsseminarium Serviceresor
Ewa Rosén och Jonas Johansson



Upphandling – Modellavtal serviceresor



Modellavtal Serviceresor

AVTAL
mellan
[Beställaren]
och
[Trafikföretaget]
om Serviceresor





Projektgrupp & Arbetsgrupp Modellavtal Serviceresor

- Kolla – Projekt Serviceresor

- Ewa Rosén – Projektledare
- Jonas Johansson – Svensk Kollektivtrafik
- Anders Malmqvist – Svenska Taxiförbundet
- Lars Annerberg – Sveriges Bussföretag

Förankring har skett inom respektive branschorganisation

- Svensk Kollektivtrafik – Kraftsamling MERIT, Upphandlingsgruppen (arbetsgrupp)

- Jonas Johansson – Svensk Kollektivtrafik – Projektledare
- Ewa Rosén – Adjungerad Upphandlingsexpert
- Anna-Karin Malm – Jönköpings länstrafik
- Johan Sjöblom – Länstrafiken Kronoberg
- Daniel Bernhardt – Hallandstrafiken

Gruppen har sedan förankrat med övriga deltagare i Upphandlingsgruppen, samt Kraftsamling MERIT:s referensgrupp och styrgrupp





Genomförda aktiviteter

- 2022 våren, Initieras projektet inom Kolla
- 2022 aug etableras Upphandlingsgruppen inom Svensk Kollektivtrafik
- 2022 sep Projekt Serviceresor inventera definitioner
- 2023 maj omtag beslutas inom Upphandlingsgruppen
- 2024 mars Upphandlingsgruppen klar med Modellavtal Serviceresor
- 2024 april Projekt Serviceresor klar med Modellavtal Serviceresor
- 2024 16 april dragning Kolla
- 2024 22 april dragning/beslut Partnersamverkan styrgrupp



Kommande aktiviteter

- Upphandlingsgruppens arbetsgrupp tillsammans Ewa Rosén börjar ta fram en Vägledning för Modellavtal Serviceresor
- Vägledning förankras med parterna inom Projekt Serviceresor
- Tidsplan hösten 2024 klart

Frågor?





Indexkorg för serviceresor

Upphandlingsseminarium Serviceresor
2024-04-24 Jonas Johansson





Partnersamverkan för en bättre kollektivtrafik

*"Kollektivtrafiken är en självklar del av
resandet i ett hållbart samhälle."*

2024-04-29



Arbetsgrupp indexkorg för serviceresor

- Jonas Johansson – Svensk kollektivtrafik – Sammankallande
- Jonas Kjernald – Västtrafik – Indexrådets ordf.
- Anders Malmqvist – Svenska Taxiförbundet – Indexrådet ledamot
- Pierre Cederberg – Svenska Taxiförbundet – Svenska Taxiförbundets Indexgrupp representant
- Lars Annerberg – Sveriges Bussföretag – Indexrådets sekr.
- (Per Tranström – Lunds Kommun Upphandlarrepresentant)



Indexrådet



Bildades
2008/2009

- Rådets syfte är att säkerställa **affärsneutraliteten** i de fastslagna indexregleringsprinciperna.
- Rådet ska identifiera de fall där kostnadsförändringar beroende på **skatte och avgiftsändringar** uppstår som påverkar affärsneutraliteten.
- Rådet ska ta fram **rekommendationer** som säkerställer fortsatt affärsneutralitet i indexregleringen.
- Rådet ska ta fram förslag på hur avtalsparter konkret kan **säkerställa affärsneutraliteten** i indexregleringen.



Indexrådet - medlemmar

Från Svensk Kollektivtrafik:

Jonas Kjernald, biträdande ekonomidirektör, Västtrafik (ordförande),
Peter Svahn, sektionschef på Trafikförvaltningen, Region Stockholm,
Tommy Laestander, Avtal & upphandlingsstrateg hos Länstrafiken i Västerbotten,
Erik Isacsson, Controller på Skånetrafiken,
Katarina Nilsson, Controller på region Gävleborg.

Från Sveriges Bussföretag:

Lars Annerberg, ansvarig för linjetrafikfrågor på Sveriges Bussföretag (sekreterare i rådet),
Joan Persson, Vy
Thomas Samuelsson, anbudsanalytiker, Nobina,
Anders Lundström, Byberg & Nordin,
Sebastian Brunberg, anbudsanalytiker på VR Sverige

Från Tågföretagen:

Daniel Ortner, CFO hos MTR Pendeltågen

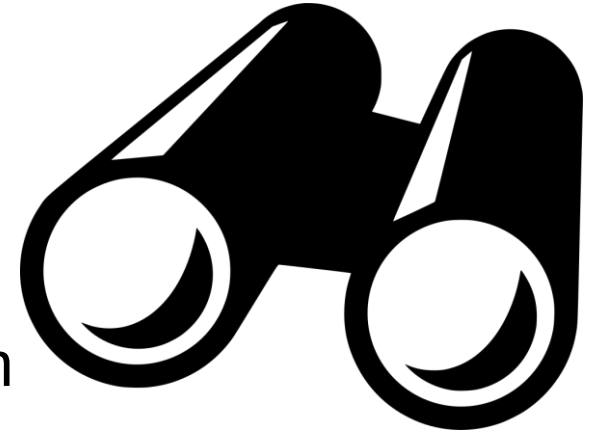
Från Taxiföretagen

Anders Malmqvist



Indexrådet

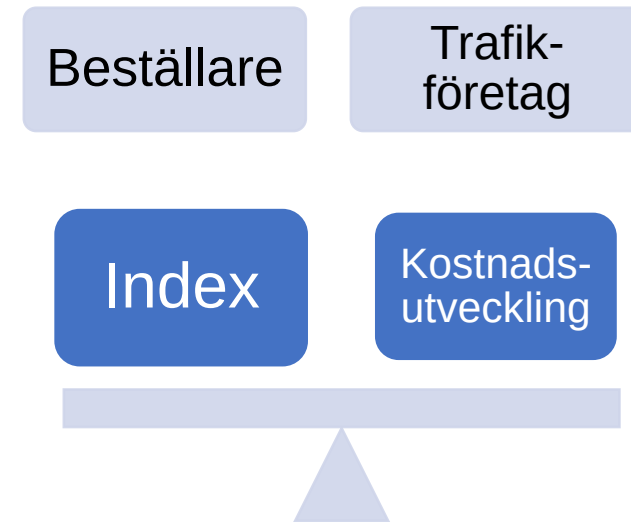
- Rätt index
- Förändringar i index som påverkar
- Generell förändring i kostnadsutvecklingen som inte slår igenom i index
- Rekommendationer





Index skapar balans

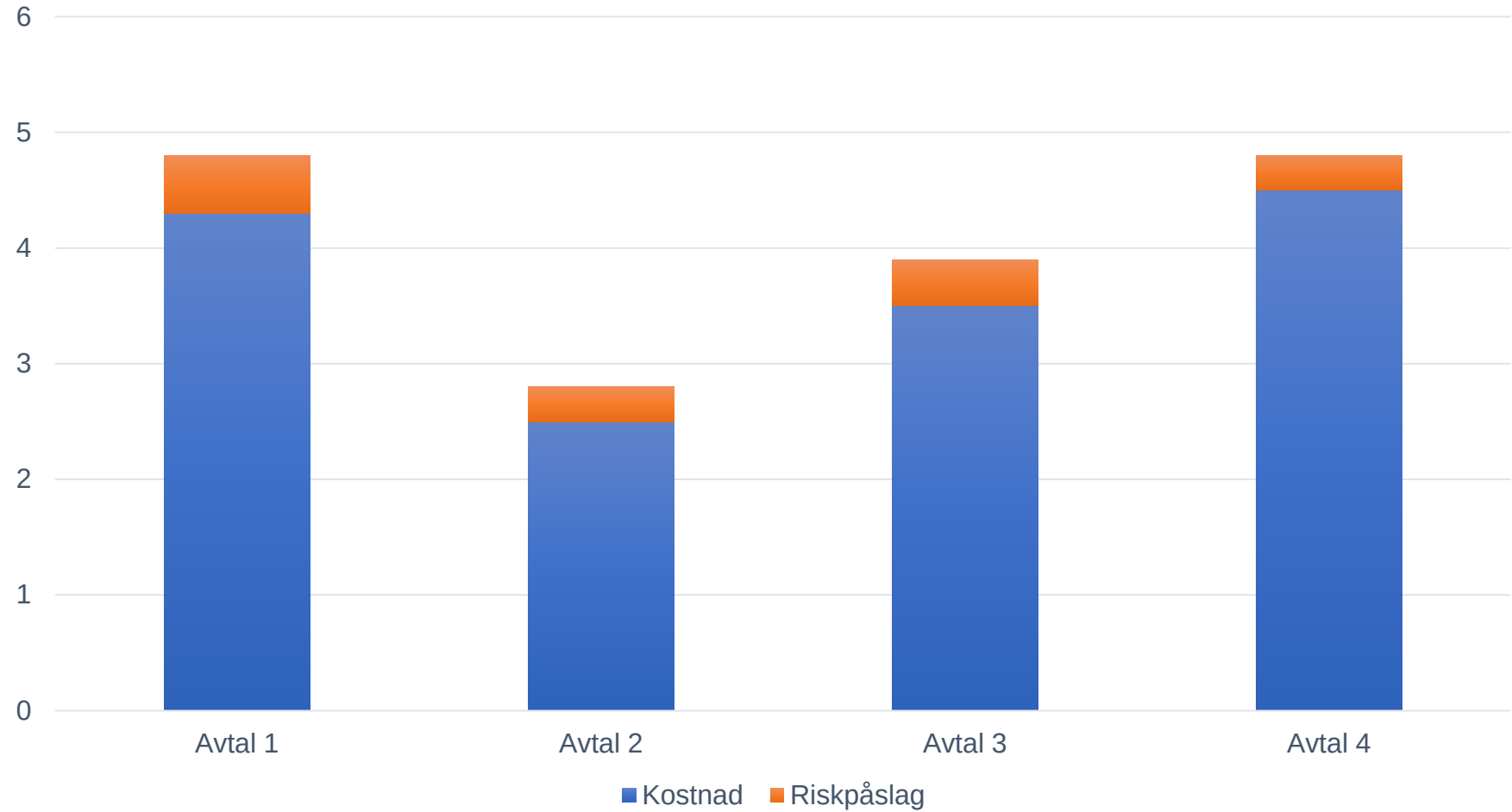
- Index skall spegla kostnadsutvecklingen
- Hela kostnadsmassan
- Ge samma förutsättningar i upphandling – slippa gissa...
- Men också....





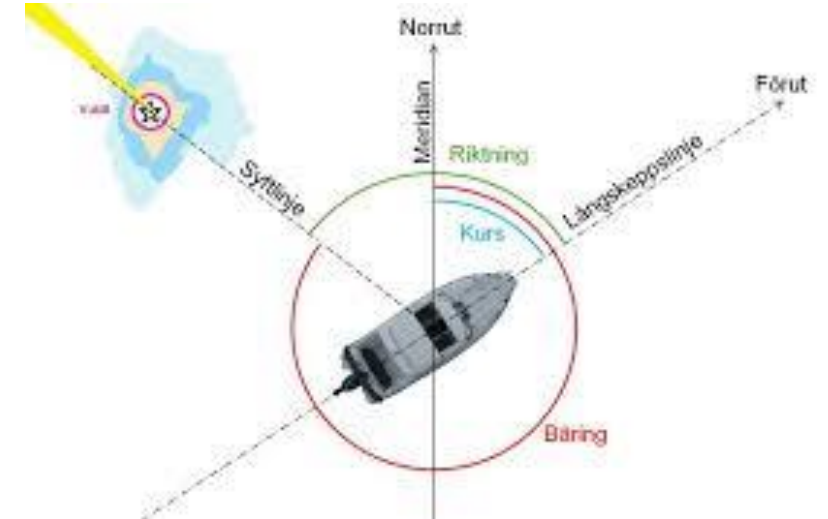
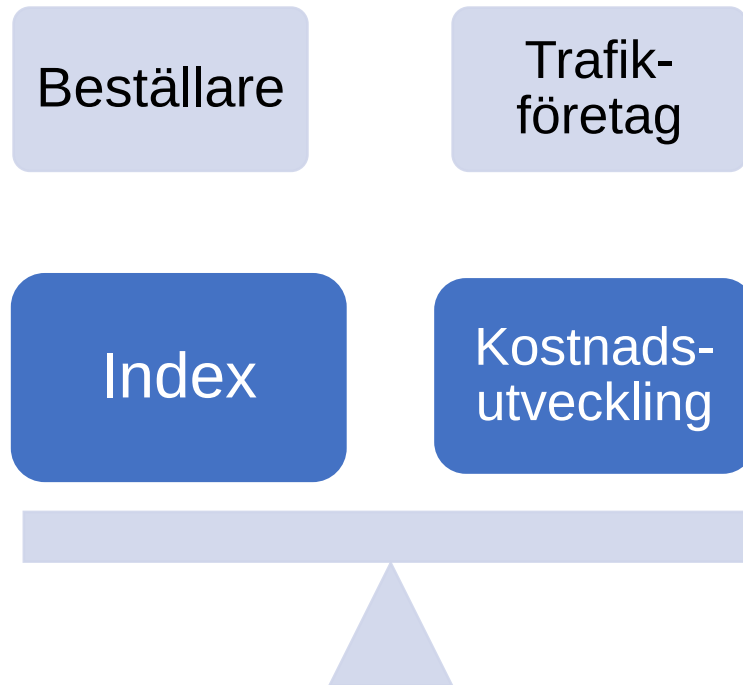


Risk påverkar priset





Index inom Kollektivtrafiken



Frågor?



Taxiindex





Taxiindex

Bakgrund Taxiindex:

- Statistiska centralbyrån (SCB) tar på uppdrag av Svenska Taxiförbundet fram Taxiindex.
- Syftet är att mäta ändringar i kostnader över avtalstiden som förekommer hos taxiföretagen och skapa en fungerande marknad där index möjliggör långvarig prisöverenskommelse.

Taxiindex



Ny viktfordelning i Taxi-index för anropsstyrd trafik efter översyn 2022/2023 jämfört med tidigare viktfordelning från 2016			
Ny viktfordelning efter översyn 2022/2023		Tidigare viktfordelning 2016	
Kostnadsslag	Vikt	Kostnadsslag	Vikt
Delkostnad	Delkostnads-vikt	Delkostnad	Delkostnads-vikt
1. Drivmedel	121	1. Rullkostnader	136
1.1 Diesel	50,9%	1.1 Drivmedel	56%
1.2 HVO	32,5%	1.1.1 Diesel	60%
1.3 Fordonsgas/Biogas	7,2%	1.1.2 Fordonsgas	27%
1.4 Bensin	5,6%	1.1.3 Bensin	10%
1.5 El	3,8%	1.2.4 Etanol	3%
2. Fordonsunderhåll	61	1.2 Fordonsunderhåll	44%
2.1 Biltvätt	7%	1.2.1 Biltvätt	13%
2.2 Service	74%	1.2.2 Service	63%
2.3 Däck	12%	1.2.3 Däck	16%
2.4 Krockskadekostnader	7%	1.2.4 Krockskadekostnader	8%
3. Trafikpersonalkostnader	537	2. Trafikpersonalkostnader	591
4. Fasta fordonskostnader	26	3. Fasta fordonskostnader	24
4.1 Fordonsskatt	12%	4.1 Fordonsskatt	
4.2 Försäkringskostnader	70%	4.2 Försäkringskostnader	50%
4.3 Garage	15%	4.3 Garage	50%
4.4 Besiktning och registrering	3%	4.4 Besiktning och registrering	
5. Värdeminskning	78	4. Värdeminskning	64
5.1 Fordon	72%	5.1 Fordon	83%
5.2 Teknikutrustning	28%	5.2 Teknikutrustning	17%
5.2.1 Taxameterutrustning	100%	5.2.1 Kommunikationsradio	33,3%
		5.2.2 Mobiltelefon	33,3%
		5.2.3 Taxameterutrustning	33,3%
6. Räntekostnader	7	5. Räntekostnader	5
7. Administrativa kostnader	49	6. Administrativa kostnader	27
7.1 Externa redovisningskostnader	16%	7.1 Externa redovisningskostnader	50%
7.2 Tjänstemannalöner	84%	7.2 Tjänstemannalöner	50%
8. Organisationskostnader	121	7. Organisationskostnader	153
8.1 Avgift till beställningscentral	86%	8.1 Avgift till beställningscentral	83%
8.1.1 Löner	45%	8.1.1 Löner	40%
8.1.2 Teknik	40%	8.1.2 Teknik	40%
8.1.3 Kortkostnader	5%	8.1.3 Kortkostnader	10%
8.1.4 Lokalkostnader	10%	8.1.4 Lokalkostnader	10%
8.2 Terminal avgifter	8%	8.2 Terminal avgifter	12%
8.3 Trängselskatt	6%	8.3 Trängselskatt	5%
Totalt	1000	Totalt	1000

De största förändringarna med att den nya beräkningsmodellen tar vid är:

- Kostnadsslaget Rullkostnader delas upp i två egna kostnadsslag, Drivmedelskostnader och Underhållskostnader.
- Drivmedelskostnader får en större vikt.
- Beräkning av drivmedelskostnaderna kommer inkludera en korg sammanvägda av kostnader för diesel, HVO(har inte inkluderats i beräkningsmodell från 2016), fordonsgas/biogas, bensin och el.



SCB – besked mars 2023

Från: per.andreasson@scb.se <per.andreasson@scb.se>

Skickat: den 1 mars 2023 12:41

Ämne: Avveckling av SCB:s roll som producent för vissa avgiftsfinansierade index

Hej,

I oktober 2022 fick ni besked om att SCB hade fattat ett inriktningsbeslut om att avveckla sin roll som producent för vissa avgiftsfinansierade index. Efter det har SCB berett frågan genom dialog med kunder och användare. Nu har SCB fattat beslut som ligger i linje med höstens inriktningsbeslut, vilket innebär att SCB kommer att avveckla sin roll som producent.

För att möjliggöra en ordnad omställning kommer SCB att upprätthålla åtagandet som producent fram till och med referensåret 2025, för de kunder som så önskar.

SCB finns tillgängligt för dialog och vägledning. Under året kommer SCB att kontakta er för uppsägningar av befintliga avtal och erbjudanden om nya tidsbegränsade avtal, som längst till och med referensåret 2025.

För frågor om avvecklingen av SCB:s roll som producent, vänligen vänd er till undertecknad Per Andreasson. För frågor om SCB:s officiella statistik, vänligen kontakta Statistikservice, statistikservice@scb.se eller Tel: [010-479 50 00](tel:010-479 50 00)

Sprid vidare informationen till berörda inom din organisation.

Vänliga hälsningar,

Per Andreasson

Enhetschef

Enheten för näringsverksamhet, utrikeshandel och priser | Business Activities, Foreign Trade and Prices Unit

SCB, statistikmyndigheten | Statistics Sweden

Klostergatan 23, Örebro

010-479 62 19

scb.se

Arbetet med Indexkorg för Serviceresor



- Arbetsgrupp
- Förankring i respektive branschorganisation
- Indexrådet



Frågor?





Indexkorg för Serviceresor





Inledning

- Indexkorg anpassad efter avtalets förutsättningar
- Fem komponenter som speglar hela kostnadsmassan
- Indexkorg för Serviceresor vs Taxiindex



Indexkorg för Serviceresor

Kostnads-beskrivning	Indextyp	Typ av värde	Vikt
Personal:	LCI, (arbetare, B-S, exklusive O)	Prel. värde	50-60%
Bränsle:	Bränsleindex		10-25%
Nyfordonsanskaffning:	Fordon transportmedel (ITPI 29-30)		5-15%
Allmänt:	KPI	Fastställda tal	10-20%
Fordon/finansiering	Ränta* (STIBOR 3m) + 3		0-5%



Indexkorg för Servicersor

- Ett hundra procent (100 %) av beloppet skall indexeras.
- Anbudslämnaren ges möjlighet inom givna ramar vikta de olika ingående indexen. I upphandlingen hålls denna aspekt utanför utvärderingen av pris.
- Nyfordonsanskaffning: Fordon transportmedel ITPI 29-30
- LCI justeras kvartalsvis
- Övriga index skall justeras månads- eller kvartalsvis.
- Kvartal tre bör inte användas som baskvartal.
- Använd senast publicerade indexvärde, vilket innebär ett släp på någon månad.



Indexkorg för Serviceresor

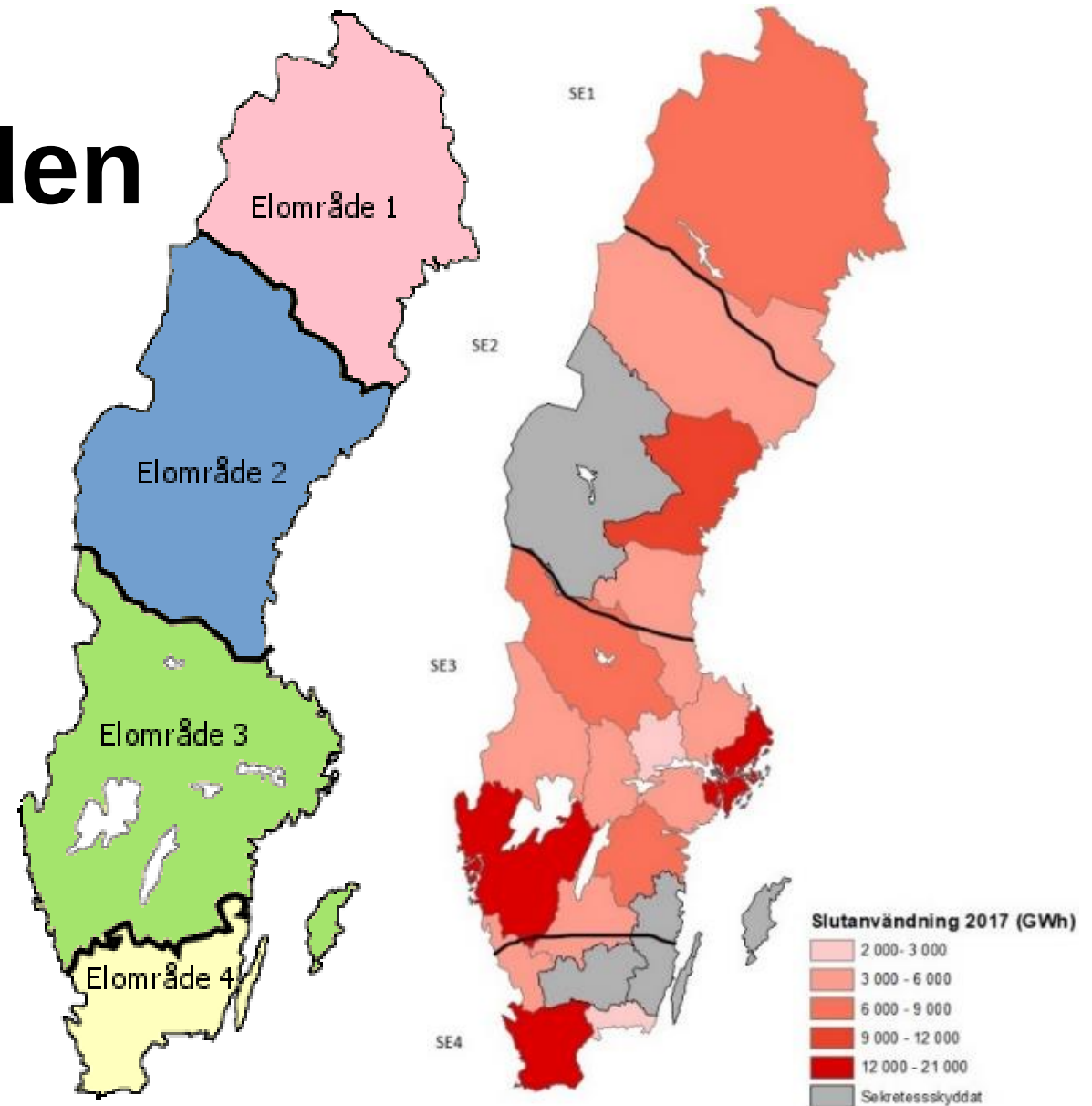
- Baskvartalets indextal och kostnadsnivå skall vara kända vid anbudsinlämning.
- Indexjustering ska ske från och med trafikstart.
- Incitamentsdelen av ersättning till trafikföretaget ska indexregleras på samma sätt som den fasta ersättningen till trafikföretaget.
- Kostnader och intäkter som inte fångas av index, främst beroende på skatter och avgiftsförändringar som påverkar servicereisebranschens kostnader men inte full ut avspeglas i index, ska hanteras i indexrådet för rekommendation.
- Ränta (Stibor 3m + 3 procentenheter), vid ett tillägg med tre procentenheter blir risken mindre att räntekomponenten blir negativ. Speglar även en faktisk utveckling av räntekostnaderna i ett trafikavtal.



Bränsleindexkomponenter vid upphandling

Drivmedel	Källa	Index	Länk
Bensin 95 okt	SCB	KPI 6221	https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__PR__PR0101__PR0101A/KPI19Bas1980/
Diesel		KPI 6214	
RME	Indexrådet	RME	https://www.svenskkollektivtrafik.se/partnersamverkan/index/drivmedelsindex-rme/
HVO		HVO	https://www.svenskkollektivtrafik.se/partnersamverkan/index/hvo-index/
EI		EI	https://www.svenskkollektivtrafik.se/partnersamverkan/index/ei-index/
CBG – Biogas	Transparent lösning/Öppen bok		
(CNG) – Fordonsgas			

EL-områden



Källa (2024-01-02): [Elområden.se \(elomraden.se\)](https://elomraden.se)

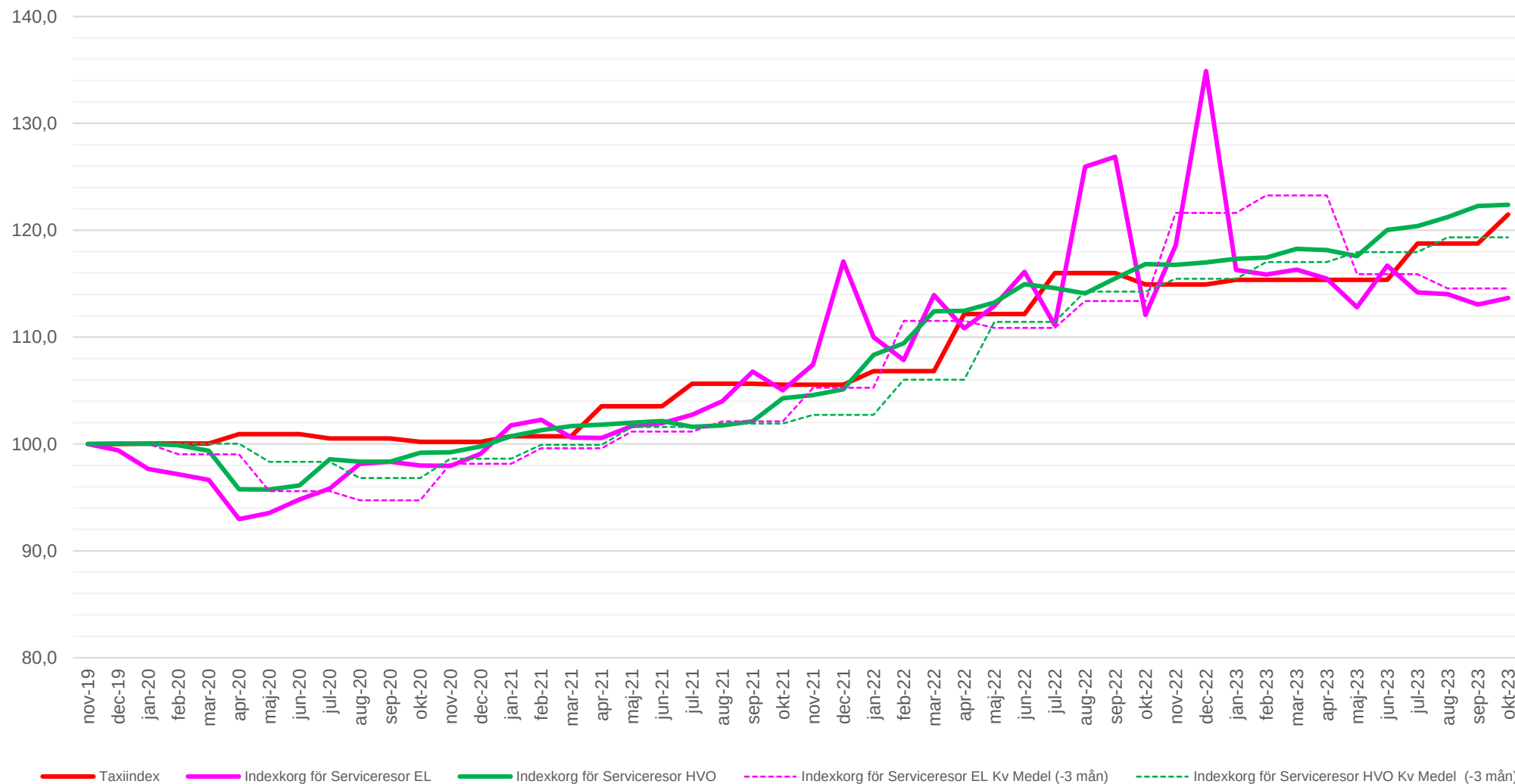
Källa (2024-01-02): Tema 3 Så ser el-Sverige ut (energimyndigheten.se)



Bränsleindexkomponenter vid upphandling

- De drivmedelskomponenter som angivits i anbudet ska spegla de drivmedel som används i avtalet.
- Förändras drivmedelanvändningen väsentligt kan det finnas skäl för omförhandling, till exempel vid byte av motorteknik.

Jämförelse Taxiindex och Indexkorg för Serviceresor, Basmånad nov-2019 – 2019-11--2023-10





FAQ – Indexkorg för Serviceresor/ Indexkorg för serviceresor

Fråga	Svar
Varför denna rekommendation?	Taxiindex avspeglar inte fullgott kostnadsutvecklingen, särskilt gällande drivmedelkomponenterna. SCB – slutar producera Taxiindex fr om 2026.
Vad är skillnaden mellan Taxiindex och Indexkorg för Serviceresor?	Taxiindex består av ett sammansatt index, framtaget m h a en mängd underliggande komponenter. Indexkorg för Serviceresor består av en indexkorg med 5 ingående kostnadskomponenter.
För vilka avtal gäller rekommendationen?	För avtal gällande serviceresor tex färdtjänst, riksfärdtjänst, sjukresor, anropsstyrd trafik och skolskjuts(ej bussavtal).
Vilka bör använda Indexkorg för Serviceresor?	De som upphandlar persontransporter som är att betrakta som någon servicereform, som är offentligt finansierad tex kommun, kommunalförbund, region, statlig verksamhet och bolagiserad verksamhet där till.
Vilket EI-område ska man välja om det finns flera inom trafikområdet?	Använd det EI-område där huvuddelen av trafiken bedrivs enligt avtalet, i undantagsfall där trafiken är jämt fördelad över EI-områden kan man behöva använda de ingående EI-områdenas index.
Under avtalet byts till exempel dieselfordon till EL-fordon, hur fungerar det?	Förändras drivmedelanvändningen väsentligt kan det finnas skäl för en avtalsdiskussion inklusive eventuellt byte av index.

Frågor?





Övergång från Taxiindex till Indexkorg för Serviceresor i pågående avtal





Övergångsrekommendation

- Avtal som avslutas senast dec 2025 kan ligga kvar med det uppdaterade Taxiindexet.
- Avtal som har senare avtalsslut bör göra en övergång till Indexkorg för Serviceresor.
- En övergång bör ske i god tid innan 2026. Rekommendationen säger senast vid närmaste följande årsskifte ersättas med Indexkorg för Serviceresor.
- Indexrådet tar till hjälp fram en viktad drivmedelskomponent utifrån sammansättning i det uppdaterade Taxiindex, under en övergångsperiod.
- Övergången sker via kedjning från Taxiindex till Indexkorg för Serviceresor med förutbestämda viktningsvärdena från Indexrådet.



Värden vid övergång till indexkorg för serviceresor

Speglning av dagens
Taxiindex

Kostnadsbeskrivning	Indextyp	Typ av värde	Vikt	Övergångs- värde
Personal:	LCI, (arbetare, B-S...)	Prel. värde	50-60%	58,6%
Bränsle:	Bränsleindex*		10-25%	12,1%
Nyfordonsanskaffning:	Fordon transportmedel (ITPI 29-30)		5-15%	10,4%
Allmänt:	KPI	Fastställda tal	10-20%	18,2%
Fordon/finansiering	Ränta (STIBOR 3m) + 3%		0-5%	0,7%

* Använd sammansatt drivmedelskomponent framtaget av Indexrådet.



Sammansatt drivmedelskomponent vid övergång

Spegling av dagens
Taxiindex

Drivmedelskomponent	Andel	Indexkomponent 1	Indexkomponent 2	Indexkomponent 3
1.1 Diesel	50,9%	KPI 6214		
1.2 HVO	32,5%	HVO		
1.3 Fordonsgas/Biogas	7,2%	Naturgaspris	Biogascertifikat	Fast del
1.4 Bensin	5,6%	KPI 6221		
1.5 El	3,8%	El		
	100,0%			

Basmånad jan 2024

Kommer publiceras kvartalsvis under en övergångsperiod för de avtal som pågår.



Indexkomponenter & källor

Komponent	Beskrivning	Typ av värde	Viktspann	Övergångsvärde (från Taxiindex för befintliga avtal)	Källa	Index	Länk	Anm.
Personal	Labour cost index	Prel. värde	50-60%	58,6%	SCB	LCI, (arbetare, B-S, exklusive O)	https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/loner-och-arbetskostnader/labour-cost-index-lci/#_TabelleriStatistikdatabasen	
Bränsle/Drivmedel	Bensin 95 okt		10-25%	12,1%		KPI 6221	https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_P_R_PRO101_PRO101A/KPI19Bas1980/	
	Diesel					KPI 6214		
	RME				Indexrådet	RME	https://www.svenskkollektivtrafik.se/partnersamverkan/index/drivmedelsindex-rme/	
	HVO					HVO	https://www.svenskkollektivtrafik.se/partnersamverkan/index/hvo-index/	
	El					El	https://www.svenskkollektivtrafik.se/partnersamverkan/index/el-index/	För aktuellt el-område.
	CBG – Biogas				Transparent lösning utifrån respektive avtal			
	CNG – Fordonsgas							
Nyfordonsanskaffning	Prisindex för inhemsk tillgång (ITPI)		5-15%	10,4%	SCB	Fordon transportmedel (ITPI 29-30)	https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_PR_P_R0301_PRO301G/PPI2020M/	
Allmänt	Konsumentprisindex	Fastställda tal	10-20%	18,2%		KPI	https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/priser-och-konsumtion/konsumentprisindex/konsumentprisindex-kpi/pong/tabell-och-diagram/konsumentprisindex-kpi/kpi-faststallda-tal-1980100/	
Fordon/finansiering	The Stockholm Interbank Offered Rate, STIBOR		0-5%	0,7%	SFBF (Swedish Financial Benchmark Facility)	Ränta (STIBOR 3 m) + 3 procentenheter	https://swfbf.se/stibor/rates/	Registrering behövs för att komma åt värdena. (kostnadsfritt)



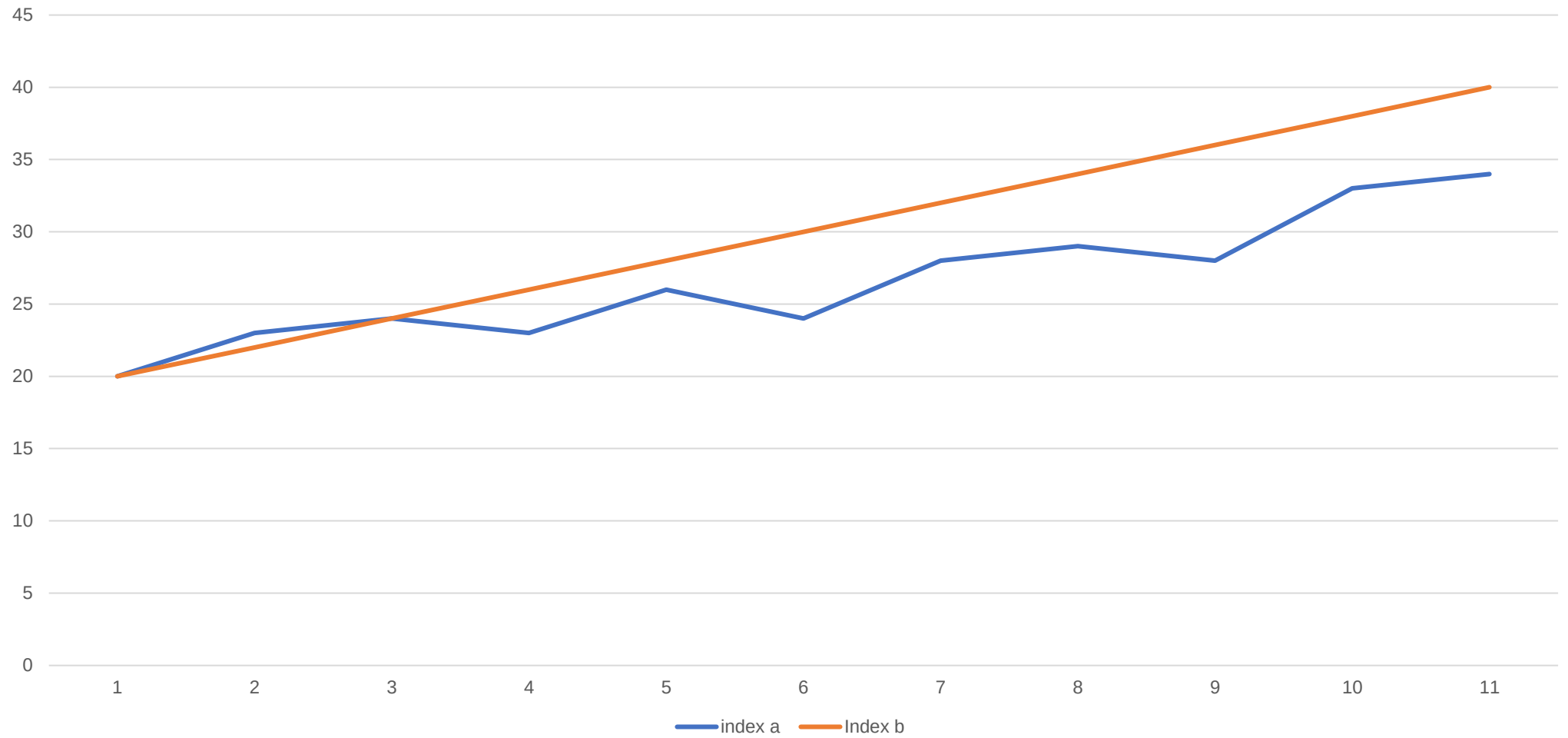
Hur går övergången till?



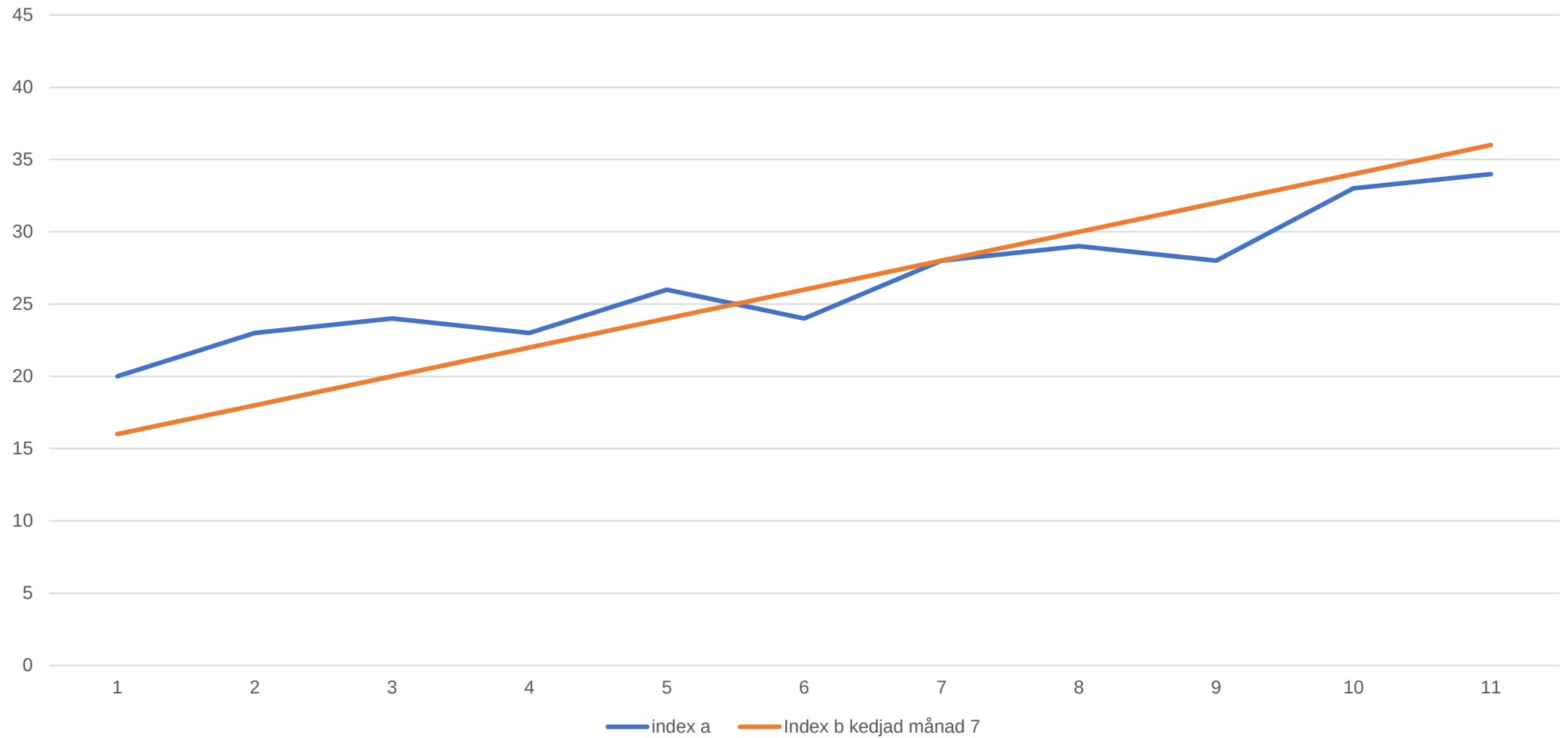
Kedjning

- Kedjning innebär att man vid en given tidpunkt byter index på ett kostnadsneutralt sätt.
- I den här övergångsrekommendationen gör man kedjning från ett enskilt index till en indexkorg.

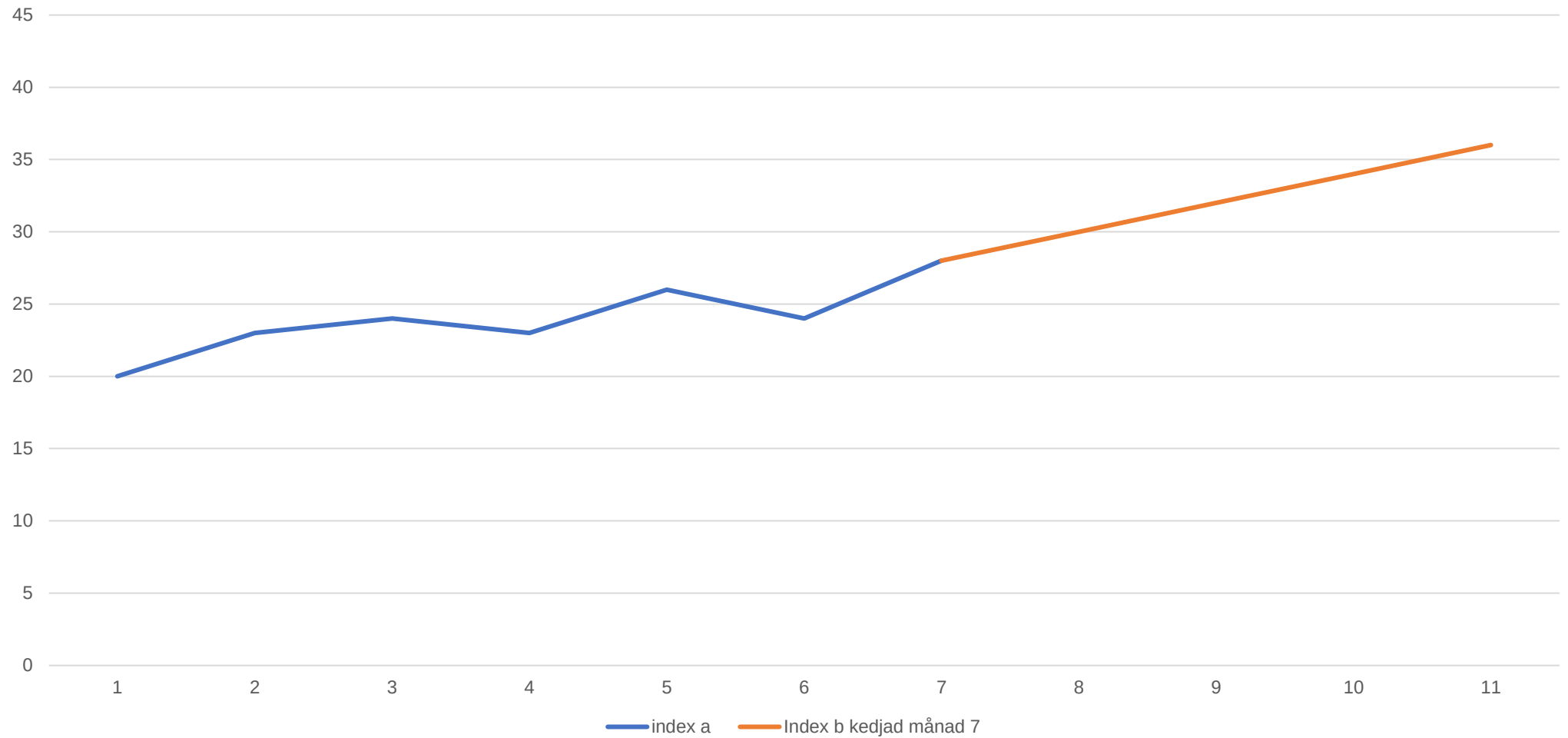
Index a och b



Index a och b kedjad i månad 7



Index i avtal - a till kedjad b





Verktyg för beräkning vid övergång

Beräkning av fiktivt Basindex vid övergång från Taxiindex till Indexkorg för serviceresor

Basvärden och indexvärden skall uppdateras

	Indexvärde avtalets Basmånad	Indexvärde vid byte	Förändring
Taxiindex	100	110	1,1000

Komponent	Indexkorg	Vikt	Basvärde	Indexvärde vid byte	Vägt index-förändring	Beräknad vägd indexförändring	Beräknad fiktiv bas	Beräkning med fiktiv bas (kontroll)
	LCI	58,6%	132,1	137,3	0,6091	0,5759	139,72	0,5759
	Drivmedel	12,1%	100	107,7	0,1303	0,1232	105,77	0,1232
	ITPI	10,4%	129,4	255,7	0,2055	0,1943	136,86	0,1943
	KPI	18,2%	336,97	383,21	0,2070	0,1957	356,40	0,1957
	STIBOR + 3	0,7%	2,91	4,81	0,0116	0,0109	3,08	0,0109
		100,0%			1,1634	1,1000	1,1000	
Kvot					0,9455			

FAQ - Övergång



Fråga	Svar
Varför denna rekommendation?	Taxiindex avspeglar inte fullgott kostnadsutvecklingen, särskilt gällande drivmedelkomponenterna. SCB – slutar producera Taxiindex fr om 2026.
Vad är skillnaden mellan Taxiindex och Indexkorg för Serviceresor?	Taxiindex består av ett sammansatt index, framtaget m h a en mängd underliggande komponenter. Indexkorg för Serviceresor består av en indexkorg med 5 ingående kostnadskomponenter.
För vilka avtal gäller rekommendationen?	För gällande avtal som avslutas efter 2025, som idag använder Taxiindex.
Kan man få hjälp med övergången?	Indexrådet publicerar information om hur övergången går till samt ett verktyg för hjälp vid beräkning i övergången, med ex kedjning av index mot Taxiindex. Webbinarium kommer erbjudas under våren 2024, man kan också vända sig till respektive branschorganisation.
Hur slår indexövergången?	Övergången sker kostnadsneutralt, men speglar kostnadsutvecklingen framåt på ett bättre sätt.
Hur ofta kommer "Sammansatt drivmedelskomponent vid övergång" publiceras?	Den kommer publiceras kvartalsvis tills ingång avtal är slut
Vad innebär "sammansatt drivmedelsindex"	Sammansatt drivmedelsindex är ett index som speglar drivmedelskomponenten i Taxiindex. Det är uppbyggt av en fördelning mellan de olika drivmedel som används inom serviceresor, där HVO och Diesel utgör en större andel medan det till viss del också speglar utvecklingen för till exempel El och Gas.

Länkar



Partnersamverkan för en för bättrad kollektivtrafik/Index/Rekommendationer/Serviceresor

<https://www.svenskkollektivtrafik.se/partnersamverkan/index/indexrekommendationer/serviceresor/>

Allmänna rekommendationer

[Indexrådets allmänna grunder Indexkorg för Serviceresor V.1.2.pdf](#)

[Beskrivning av indexkorgen för Serviceresor \(2024\) V.1.2.pdf](#)

[FAQ - Indexkorg för Serviceresor \(2024\).pdf](#)

Särskilda rekommendationer

[Taxiindex kommer att ersättas av ett serviceindex \(2023\).pdf](#)

[FAQ - Övergång från Taxiindex till indexkorg för Serviceresor \(2024\).pdf](#)

[Rekommendation för övergång från Taxiindex till indexkorg för Serviceresor V.1.2 \(2024\).pdf](#)

[Indexkomponenter och källor - Indexkorg för Serviceresor \(2024\).pdf](#)

[Rekommendation om hantering borttagen skattebefrielse för biogas i trafikavtal \(2023\).pdf](#)

[Rekommendation kring hantering av biogas i trafikavtal \(2022\).pdf](#)

På vår hemsida – partnersamverkan.se > index



Partnersamverkan för en
förbättrad kollektivtrafik

[In English](#) [Kontakt](#) [RSS](#)

[Kolla](#)[Vägledning](#)[Modellavtal & bilagor](#)[Miljö](#)[Index](#)[Rapporter](#)[Om oss](#)[Sök](#)

[Index](#) / [Indexrekommendationer](#) / [Serviceresor](#)

[Indexrekommendationer](#)[Linjetrafik med buss](#)[Tågtrafik](#)[Skolskjuts med buss](#)[Serviceresor](#)[Nyheter från Indexrådet](#)[Drivmedelsindex RME](#)[EL-Index](#)[HVO-Index](#)[Samtliga bränsleindex](#)

Serviceresor

Indexrådets rekommendationer för upphandlade serviceresor med taxi (t ex sjukresor, färdtjänst, anropsstyrd trafik och skolskjuts med taxi).

Allmänna rekommendationer

[Indexrådets allmänna grunder Indexkorg för Serviceresor V.1.2.pdf](#)[Beskrivning av indexkorgen för Serviceresor \(2024\) V.1.2.pdf](#)[FAQ - Indexkorg för Serviceresor \(2024\).pdf](#)

Särskilda rekommendationer

[Taxiindex kommer att ersättas av ett serviceindex \(2023\).pdf](#)[FAQ - Övergång från Taxiindex till indexkorg för Serviceresor \(2024\).pdf](#)[Rekommendation för övergång från Taxiindex till indexkorg för Serviceresor V.1.2 \(2024\).pdf](#)[Indexkomponenter och källor - Indexkorg för Serviceresor \(2024\).pdf](#)[Rekommendation om hantering borttagen skattebefrielse för biogas i trafikavtal \(2023\).pdf](#)[Rekommendation kring hantering av biogas i trafikavtal \(2022\).pdf](#)

Dokumentarkiv, äldre dokument

[Indexrådets rekommendation indexreglering för skolskjuts med taxi \(2018\).pdf](#)[Beräkning av index \(2010\).pdf](#)

Webbinarium Serviceresor

Lär dig mer om indexkorgen för Serviceresor. Inspelat 2024-03-05.

[Se inspelningen här](#)

[Presentation från webinariet \(2024-03-05\)](#)



Indexkomponenter & källor

Komponent	Beskrivning	Typ av värde	Viktspann	Övergångsvärde (från Taxiindex för befintliga avtal)	Källa	Index	Länk	Anm.
Personal	Labour cost index	Prel. värde	50-60%	58,6%	SCB	LCI, (arbetare, B-S, exklusive O)	https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/loner-och-arbetskostnader/labour-cost-index-lci/#_TabelleriStatistikdatabasen	
Bränsle/Drivmedel	Bensin 95 okt		10-25%	12,1%		KPI 6221	https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_P_R_PRO101_PRO101A/KPI19Bas1980/	
	Diesel					KPI 6214		
	RME				Indexrådet	RME	https://www.svenskkollektivtrafik.se/partnersamverkan/index/drivmedelsindex-rme/	
	HVO					HVO	https://www.svenskkollektivtrafik.se/partnersamverkan/index/hvo-index/	
	EI					EI	https://www.svenskkollektivtrafik.se/partnersamverkan/index/el-index/	För aktuellt el-område.
	CBG – Biogas				Transparent lösning utifrån respektive avtal			
	CNG – Fordonsgas							
Nyfordonsanskaffning	Prisindex för inhemsk tillgång (ITPI)		5-15%	10,4%	SCB	Fordon transportmedel (ITPI 29-30)	https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_PR_P_R0301_PRO301G/PPI2020M/	
Allmänt	Konsumentprisindex	Fastställda tal	10-20%	18,2%		KPI	https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/priser-och-konsumtion/konsumentprisindex/konsumentprisindex-kpi/pong/tabell-och-diagram/konsumentprisindex-kpi/kpi-faststallda-tal-1980100/	
Fordon/finansiering	The Stockholm Interbank Offered Rate, STIBOR		0-5%	0,7%	SFBF (Swedish Financial Benchmark Facility)	Ränta (STIBOR 3 m) + 3 procentenheter	https://swfbf.se/stibor/rates/	Registrering behövs för att komma åt värdena. (kostnadsfritt)

Frågor?



Personbil 2024 Specialfordon 2022

Kraftsamling MERIT - Trafik & fordonsgruppen

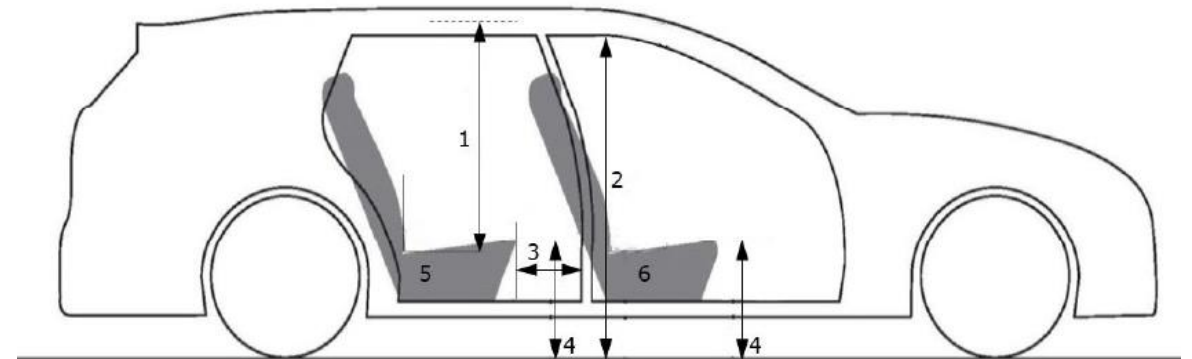
Personbil 2024

- Guide och hjälp vid upphandling
- Funktions- och utrustningskrav
- Lämplighet - Helhetsbedömning
- Vid bedömning inför godkännande görs en summering av lämpligheten.



Personbil 2024 - innehåll

- **Enkelt att stiga i och ur i bilen**
 - Vinterinsteg
- **Mått för att säkerställa god komfort**
 - Funktion går före centimeter – Ska godkännas
- **Rymligt bagageutrymme**
 - Funktionskrav
 - En rullator och en hopfällbar rullstol
 - Hund / Husdjur



Personbil 2024 - innehåll

- **Utrustning**

- Fordonsutrustning, tex automatisk klimatkontroll
- Tilläggsutrustning, tex alkolås och brandsläckare

- **Krocksäkerhet**

- Euro NCAP 5 stjärnor eller motsvarande

- **Beställarens övriga krav – inga krav i Personbil 2024**

- Tillägg till utrustning
- Ålder
- Räckvidd



Specialfordon 2022

- **Möte med fordonstillverkare**
 - Tolkningar Specialfordon 2022
- **Uppdaterad version**
 - Specialfordon 2022 X?



Specialfordon 202X

- **Nästa steg?**

- Nya fordonstyper
 - Normalgolv
 - Hissramp
- Elfordon

- **Hur går vi vidare?**

- Kunskap finns utanför Trafik & Fordons-gruppen

- **Trafik & Fordonsgruppen avvaktar**

- Ny input
- Elfordon



Frågor?

Tankar kring arbetsvillkor och upphandlingar

Jennie Banér, Biltrafikens Arbetsgivareförbund



Taxiavtalet - förare

***Upphandlingsseminarium Serviceresor
24 april 2024***

TRANSPORTFÖRETAGEN

Transportföretagen

- transportnäringens bransch- och arbetsgivarorganisation

9 100 medlemsföretag med fler än
200 000 medarbetare

”Att genom samverkan i arbetsgivarfrågor och näringspolitik leda utveckling mot bästa möjliga förutsättningar för transportnäringen”

Transportföretagen – 7 förbund i samverkan

- *Biltrafikens Arbetsgivareförbund*
- *Motorbranschens Arbetsgivareförbund*
- *Sjöfartens Arbetsgivareförbund*
- *Svenska Flygbranschen*
- *Sveriges Bussföretag*
- *Sveriges Hamnar*
- *Transportindustriförbundet*



Taxiavtalet - förare

- *1 838 bolag är bundna av avtalet*
- *Avtalet tillämpas på 9 356 arbetstagare*
- *Minoritet av taxiåkarna omfattas av kollektivavtal*

Taxiavtalet - förare



1 juli 2023 – 31 augusti 2025

Biltrafikens Arbetsgivareförbund
Svenska Transportarbetareförbundet

Taxiavtalet - förare

- *Majoriteten av medlemsföretagen är småföretag med tre eller färre anställda*
- *Den typiska taxiåkaren är i de flesta fall ansluten till en beställningscentral*
- *Beställningscentralen kan i sin tur ha en enhetsanslutning till Biltrafikens Arbetsgivareförbund*

Taxiavtalet - förare



1 juli 2023 – 31 augusti 2025

Biltrafikens Arbetsgivareförbund
Svenska Transportarbetareförbundet

Taxiavtalet - förare

- *Branschen består i huvudsak av tre delar:*
 - *Företagsresor*
 - *Privatresor*
 - *Upphandlad trafik - färdtjänst, sjukresor och skolkörningar*
- *Majoriteten av taxibolagen har en kombination av upphandlad trafik och privatfinansierade resor*
- *Utanför de större städerna kan den upphandlade trafiken svara för ca 80-90 % av taxibolagens omsättning. I de större städerna är siffran ca 50 % av omsättningen*

Taxiavtalet - förare

- *Anställningsformer*
 - *Tillsvidareanställning*
 - *Provanställning*
 - *Visstidsanställningar*
 - *Särskild visstid*
 - *Vikariat*
 - *Behov av extra*
 - *Säsongsanställning*
- *Arbets tid*
 - *Ord arbetstid 40 timmar per helgfri vecka alternativt 38,25 timmar per vecka*

Taxiavtalet - förare

- Schemaläggning
 - Tillsvidareanställd – ska ha schema
 - Minst 1 vecka – framgå tjänstgöringens början och slut samt fridag
 - Månadsvisa scheman ange arbetsdagar och fridagar
 - Tidrapporter om avvikelse
- Avlöning
 - Månadslön eller procent på inkört belopp vanligast
- Semester
- Permission
- Sjuklön mm

UHM - Arbetsrättsliga villkor

- *Krav på att ställa arbetsrättsliga villkor om risk för oskäliga arbetsvillkor*
 - *Taxibranschen är en sådan bransch*
 - *Biltrafikens Arbetsgivareförbund och Svenska Transportarbetareförbundet har assisterat UHM vid framtagandet av arbetsrättsliga villkor för taxibranschen*
 - *Avser villkor om lön, semester och arbetstid*
 - [Hållbarhetskrav för Arbetsrättsliga villkor för taxiförare | Upphandlingsmyndigheten](#)

TYA Branschnorm Taxi (LOU)

- *Framtagen av TYA i samråd med Transport och Biltrafikens Arbetsgivareförbund*
- *Avstämningar med taxiföretag samt upphandlare*
- *Stöd inför och under upphandling av samhällsbetalda resor*
- *TYA Branschnorm Taxi (LOU)*



Utmaningar i samband med upphandling

- *Komplicerad process och svårtolkade dokument*
- *Bristfällig uppföljning*
- *Kort framförhållning / ändring av körningar*
- *Krav på samma förare*
- *Olika löneformer finns i avtalet*
- *Många bolag har inte kollektivavtal – lägre kostnader (bl.a. ingen pension eller försäkringar)*

FRÅGOR?

TACK!

Frågor?

Hur kan man upphandla för att motverka personalbrist?

I gruppdiskussioner tar vi oss framåt i denna fråga.

Vad beror personalbrist på?

- Generell brist på arbetskraft
- Bristande attraktion till yrket (rykte, saknas på näthinnan etc)
- Brist på utbildad/legitimerad arbetskraft och brist på utbildningar
- Bristande attraktion att vara kvar i yrket (lön, arbets- anställnings och arbetsmiljövillkor, status och kultur etc)
- Bristande attraktion att vara kvar i viss anställning (dito, organisationskultur, kollegor, arbetsuppgifter, schemaläggning, okontrollerbar stress, ledarskap och delaktighet, finns attraktivare branscher, arbetsgivare, karriär och yrkesväxling etc)
- Pensionsavgångar



Rekrytera +



Behålla

Fyra nyckelfaktorer

Kompetens

Språkbarriärer

Utbildning

Karriärmöjligheter

Personalomsättning

Bemötande

Stress

Uppdrag

Organisation/Ledarskap

Samverkan

Teknik

Avtalens drivkrafter

Infrastruktur

Arbetsmiljö

Politisk
inriktning/dialog/långsiktighet

Möjlighet att påverka

Ekonomi

Livspussel

Schemaläggning

Senioritetsprincip

Stress

Flexibilitet/ variation/
miljöombyte

Möjlighet att påverka

Personalomsättning

Stolthet

Varumärket

Samhällsnytta

Miljöengagemang

Att göra ett bra jobb

Socialt arbete, möta
människor, kundservice

Mångfald

Gruppdiskussioner

Hur kan man upphandla för att motverka personalbrist?

Vad kan man göra i respektive steg

- I samband med upphandlingsförberedelser?
- Krav i upphandlingen?
- Krav i avtal?
- Krav vid uppföljning av avtal?



I samband med upphandlingsförberedelser?

5 svar

Proaktivitet mellan alla parter för att skapa förståelse brukarråd, politiken, trafikföretagen, facket mm. Ut med underlag på RFI, Remiss för inspel och förståelse

Tänka kring vad som inte fungerat i tidigare avtal. Finns olika avtalsformer, direktstyrda fordon eller mer volymbaserat kopplat till spontanplanerat. Ha en öppen dialog inför upphandlingen helt enkelt. Hur höjer man statusen gemensamt i kommande avtal. Hur hantera paraplyorganisationerna, men även de som är egna företagare.

Samråd inför upphandling och RFI
Är viktigt och gäller att ställa rätt frågor
Lyfta vad som är viktigt just för deras förare.

Ta upp frågan vid SIU/RFI

Göra RFI

Krav i upphandlingen?

5 svar

Proportionalitet och uppföljningsbara krav och skapa förståelse och syfte för dessa och varför dessa är ställda. Mer incitament till praktiska utbildningar.

Fundera över vilka krav som behöver finnas med vid upphandlingstillfället eller arbeta fram det gemensamt i uppstartsprocessen?

Krav som skapar trygghet för förarna.

Språkrav , krav på arbetsrättsliga krav enligt bilaga Upphandlingsmyndigheten...

Förar certifiering

Krav i avtal?

3 svar

Bra att ha krav med, men hur få verkstaden med dessa krav? Proportionellt

Xxx

MZ integration (realtids koll av MZ, ingång till vite hantering)

Krav vid uppföljning av avtal?

4 svar

Följ upp det som avtalats och förklara syftet till varför.

Verkligen följa upp men att hitta lättare uppföljningssätt. Tidseffektivt.

Xxx

Dialog möten, på kvartalet

Skånetrafikens fordonsplattform.

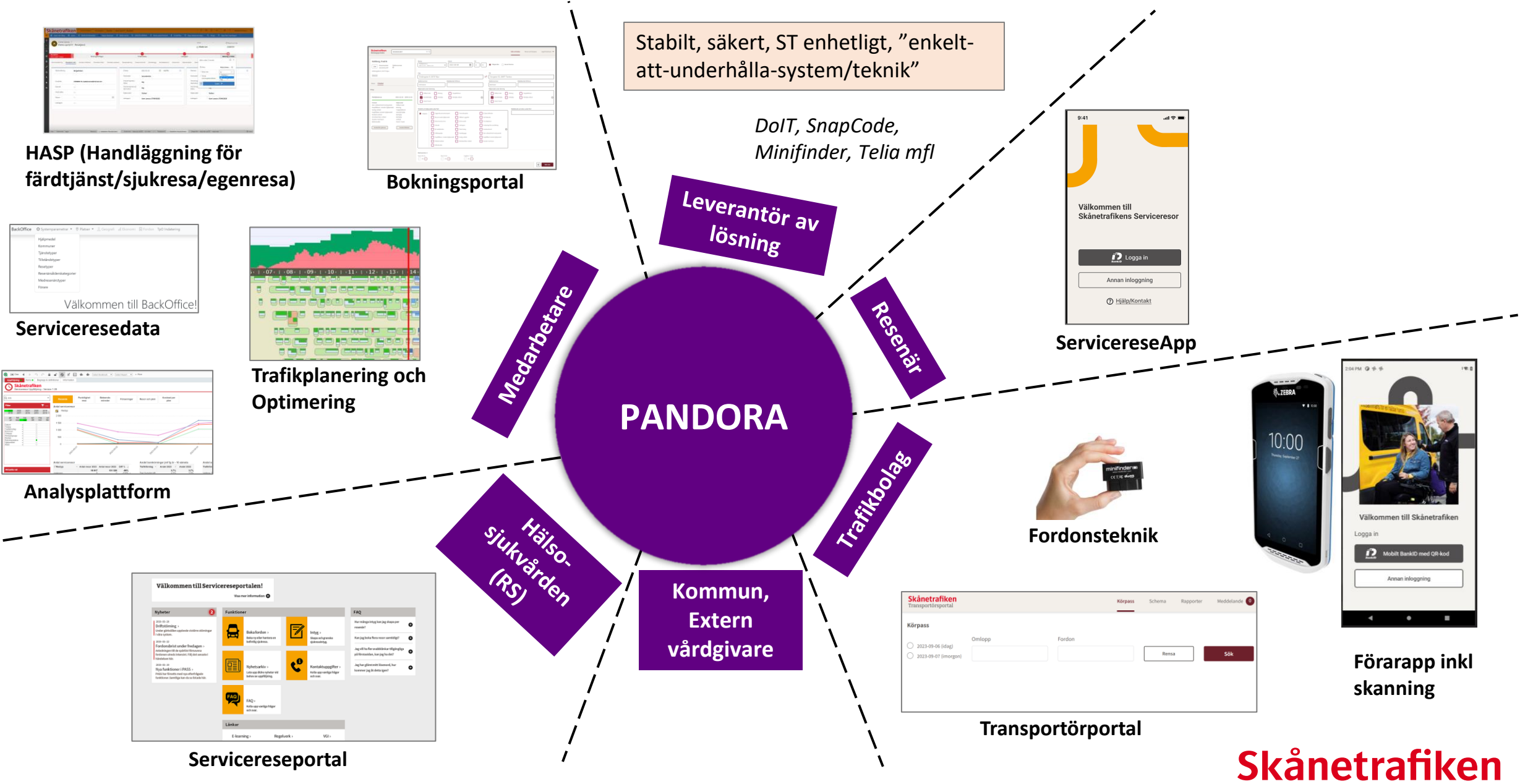
Ger mer koll . Hur tar man kommandot över fordonsdata och vilken nytta kan man ha av att veta mer för verksamheten

Peter Lundqvist, Skånetrafiken

**Välkommen Ombord med Skånetrafikens
nya fordonskommunikation.**

Bakgrund till utveckling av eget planeringssystem och fordonskommunikation.

- Nuvarande planeringssystem implementerades 2002.
- Helhetslösning för färdtjänsthandläggning, webbokning för kund, vården och kommun, Digitala intyg, trafikplanering och fordonskommunikation.
- Fyra fordonskommunikationssystem -
- SLA mellan trafikföretaget och teknikleverantörer. (Ej kravställt)
- Moduler och erfarenheter av biljettsystemet.
- Samma fordonskommunikation för samtliga fordon.
- Fördelar
 - Mindre risk för fel.
 - Alla får samma information.
 - Samma versions hantering.



Bakgrund fordonskommunikation och insamling av fordonsdata.

- Uppdaterad teknologi. Pass  Pandora 2002 – 2024.
- Skånetrafiken ställde krav på standardiserad SUTI länk i upphandling 2008 när Mobitex fordonskommunikation fasades ut.
- Det medförde att uppföljning av indata som t.ex. registreringsnummer och taxiförarlegitimationsnummer kunde genomföras på en smidigt vis.
- Inloggningskontroll av rätt fordon och förare.
- FORDON – Fordon ska vara leveranskontrollerade och godkända i FRIDA innan första körpasset påbörjas.
- FÖRARE – Förare måste vara godkänd i MPAZ för de fordonstyper som framförs av föraren.

Framtid - Kvalitetssäkra indata från fordon.

- Rätt fordon och förare som utför köruppdraget.
- Redovisning av km och drivmedel enligt Miljökrav.
- Fordonsdata inkommer från utrustning från fordonets ODB port.
- Uppföljning av hållbarhetskrav etc.
- Serviceresor Skånetrafiken är certifierad för Bra Miljöval. (Gas fordon – Personbilar)
- Styra fordon i planeringssystemet när t.ex. EL eller Drivmedel börjar ta slut.
 - Larm på laddstatus av fordon.
 - Styra mot laddstolpar.

Blipp – Validering av kundens färdbevis.

- Blipp – Validering av färdbevis.
 - Säkerställa att rätt resenär kommer till rätt adress.
 - Nytt för både förare och resenär – Kräver samarbete.
 - Data för uppföljning.
 - Samma princip som buss och tåg.
- Ex. på färdbevis kan vara t.ex.
 - Fotolegitimation.
 - Serviceresekort.
 - Biljett – QR kod.
 - Vårdens id- armband – Streck kod.

Inloggning i Skånetrafikens APP.

- Lätt att göra rätt -
- Inloggning – Förare
 - Inloggning sker i Appen med bank-id.
 - Finns alternativt inloggnings förfarande med engångskod.
 - Engångskod genereras i transportörportalen.
 - Kontroll av behörighet och certifikat per förare.
- Kontroll – Fordon
 - Ej körförbud.
 - Leveranskontrollerat.
 - Rätt fordonstyp – Kapacitet enligt avtal.
 - FRIDA som Master.
 - Minifinder (För närvarande) – Fordonsdata.

Utmaningar

- Vi blir teknik leverantör till trafikföretagen.
 - Support.
 - Utveckling och förvaltning.
 - Hårdvara.
- Kräver ett tilläggsavtal vad som förändras mot huvudavtalet.

Frågor?

Tack!

Skånetrafiken

Frågor?

Lunch

Återsamling

13.00



Nytt kring lagar och regler som påverkar upphandling för serviceresor.

Ulf Hökeberg och Filip Tedebo-Odell från Titov & partner

Upphandlingsseminarium
Nytt kring lagar och regler
Svensk Kollektivtrafik/Färdtjänstföreningen
24 april 2024

Ulf Hökeberg & Filip Tedebo-Odell
Advokatfirman Titov & Partners

Vilka är vi?

- 2018
- Offentlig upphandling
- Allmän affärsjuridik



Dagens upplägg

- Något om ny lagstiftning; lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU)
- Genomgång av några rättsfall



Bekämpa otillåtna direktupphandlingar

Konkurrensverkets tillsynsroll och befogenheter

- Hela 21 kap. LOU – om Tillsyn och upphandlingsskadeavgift – har ny utformning (ersätter tidigare 21 och 22 kap.).
- KKV får förelägga en um, eller den som KKV bedömer vara en um, att besluta om riktlinjer för direktupphandling.
- KKV får fatta beslut om upphandlingsskadeavgift som första instans.

Bekämpa otillåtna direktupphandlingar (forts.)

Konkurrensverkets tillsynsroll och befogenheter

- Maxbeloppet för upphandlingsskadeavgiften höjs till 20 mnkr (från 10 mnkr). Lägsta avgift på 10 000 kr och högst 10 % av upphandlingens värde kvarstår.
- Tidsfristen för beslut om upphandlingsskadeavgift vid avtal utan föregående annonsering är två år från det att avtalet slöts (tidigare ansökan till förvaltningsrätten inom ett år).

Finansinspektionens rättsliga ställningstagande den 29 juni 2023; 2023:1 Försäkring mot böter och administrativa avgifter

- Det är inte förenligt med god försäkringsstandard att tillhandahålla försäkring mot böter eller administrativa sanktionsavgifter, såsom upphandlingsskadesavgift.

Ny anmälningsskyldighet vid upphandlingar över 250 miljoner euro

- Den 12 oktober 2023 började de sista delarna av EU-förordningen om utländska subventioner att gälla.
- Anmälningsskyldigheten innebär att anbud i upphandlingar med värde över 250 miljoner euro ska innehålla en anmälan av ekonomiska bidrag från länder utanför EU.
- Berörda företag i en sådan upphandling, även t.ex. underleverantörer, ska försäkra den upphandlande organisationen om att de inte har mottagit ekonomiska bidrag från länder utanför EU till ett värde som överstiger 4 miljoner euro per land.

Ny anmälningsskyldighet vid upphandlingar över 250 miljoner euro (forts.)

- Bakgrunden är att inom EU gäller EU:s statsstödsregler som säkerställer att företag inom EU kan tävla på lika villkor utan att konkurrensen snedvrids genom att företag får stöd från enskilda medlemsstater. EU:s statsstödsregler gäller emellertid inte för stöd från länder utanför EU.
- Regleringen ger EU-kommissionen möjlighet att komma till rätta med problem med subventioner från länder utanför EU.
- Den upphandlande myndigheten ska förklara att de berörda företagen omfattas av sådan anmälningsskyldighet som regleras i artikel 29 i förordningen om utländska subventioner. Detta görs i meddelandet om upphandling (annonsen) eller, om ett förfarande utan föregående annonsering genomförs, i upphandlingsdokumenten.

Ny anmälningsskyldighet vid upphandlingar över 250 miljoner euro (forts.)

- Det är sedan den upphandlande organisationen som ska anmäla till EU-kommissionen om t.ex. anbudsgivaren redovisat ekonomiska bidrag från länder utanför EU till ett värde som överstiger 4 miljoner euro per land, eller om upphandlaren vid granskning av anbudet misstänker att det förekommer utländska subventioner.
- EU-kommissionen företar därefter en utredning.

Något kort om kommande lagstiftning

- Anpassningar av Upphandlingslagstiftningen med anledning av EU:s IPI-förordning (Förordning (EU) 2022/1031)
- Förslag för att stoppa oseriösa aktörer i upphandlingar – *En samordnad registerkontroll för upphandlande myndigheter och enheter* (SOU 2023:43)

Några nya rättsfall

- Preklusion
- Påtalandeskyldighet
- Oberoende och självständiga anbud

Kammarrätten i Stockholm 2024-03-27, mål nr 6103-23

Bakgrund

- FMV upphandling av tele/data.
- Tvåan klagar och FMV yttrar sig.
- Tvåan beviljas anstånd.
- Inkommer med yttrande inom tiden för anstånd men efter treveckorsfristens utgång.

Kammarrätten i Stockholm 2024-03-27, mål nr 6103-23

Är omständigheterna prekluderade?

- I ansökan: FMV har brutit mot principerna om likabehandling och öppenhet eftersom myndigheten låtit [ettan] delta i upphandlingen och utvärderat bolagets anbud trots att [ettan] inte uppfyller det obligatoriska kvalificeringskravet om kassalikviditet.
- I yttrandet: Moderbolagsåtagandet är ogiltigt och otillräckligt.

Kammarrätten i Stockholm 2024-03-27, mål nr 6103-23

- KamR: Omständigheterna kring moderbolagsåtagandet är nya.

Var det ursäktligt att inkomma sent?

- Bolaget fick kännedom om moderbolagsåtagandet först vid FMV:s yttrande.
- Bolaget fick 7 dagar på sig att yttra sig, fristen löpte ut samtidigt som tredagarsfristen. Anstånd beviljades med ytterligare 7 dagar.
- KamR: Fanns inget hinder att åberopa = Inte ursäktligt.

Kammarrätten i Stockholm 2024-03-19, mål nr 6248-23

Bakgrund

- Region Uppsala upphandling av anropsstyrd trafik.
- Cabonline tilldelas ramavtal tillsammans med andra.
- Cabonline överprövar med påstående om att brister i upphandlingen medför att bolaget tilldelas färre fordon än vad det annars kunnat få.

Kammarrätten i Stockholm 2024-03-19, mål nr 6248-23

Är omständigheterna prekluderade?

- I ansökan: Cabonline har lidit eller kan komma att lida skada eftersom bolaget hade tilldelats fler fordon, fått ytterligare tilldelning och – i vart och enskilt fall – tilldelats ytterligare delar av ramavtalet, om anbudet rätteligen hade förkastats.
- I yttrande: Tilldelningen är beroende av hur många fordon som antagits och när Regionen sett vad som erbjudits, att punktens utformning gör det svårbedömt hur en ny tilldelning skulle se ut vid en rättad upphandling och att ett förkastande av anbud skulle leda till att Cabonline kan få ytterligare charter- och personbilskörningar och ytterligare avrop från ramavtalet.

Kammarrätten i Stockholm 2024-03-19, mål nr 6248-23

Är omständigheterna prekluderade?

- UM förde efter preklusionsfristens utgång fram att Cabonline inte lider skada eftersom bolaget missuppfattat hur tilldelning sker enligt ramavtalet.
- KamR: UM har fört fram en sådan ny omständighet vars betydelse för ansökan Cabonline inte tidigare har haft anledning att överväga = Ursäktligt.
- KamR: De omständigheter som Cabonline har fört fram efter preklusionsfristens utgång är dock i allt väsentligt endast en vidareutveckling och ett förtydligande av de omständigheter som Cabonline förde fram i ansökan om överprövning.

Slutsatser preklusion

- Kommer att ta ett tag innan praxis sätter sig.
- Oklart var gränsen går för vad som är vidareutveckling.
- Ovanstående påverkar UM i KamR.
- Anstånd inte en ursäkt.
- UM gynnas av att svara inom treveckorsfristen.

Rättsutveckling påtalandeskyldighet

- HFD 2022 ref. 4 I och II.
- Inledningsvis tillämpades det ofta av domstolarna.
- Viss kritik i den juridiska debatten.
- Börjar nyanseras något.

Kammarrätten i Göteborg 2022-06-14, mål nr 6319-21

Exempel på den ”hårda” initiala bedömningen

- Akademiska hus hade upphandlat ramavtal som var längre än 4 år. Leverantören hade inte påtalat innan tilldelning.
- KamR: Bolaget har inte heller under anbuds tiden framfört några invändningar mot den av Akademiska Hus valda avtalsformen eller avtalslängden eller närmare konkretiserat på vilket sätt det lidit skada.
= Ansökan avslogs.

Kammarrätten i Sundsvall 2023-03-27, mål nr 255-23

Kammarrätten i Sundsvall har en annan inställning

- Gävle kommun upphandlade skolskjuts.
- Leverantör klagade: Ny information borde medfört tidsförlängning.
- KamR: Lagkrav på förlängning = det inte kan krävas att bolaget borde ha påtalat för kommunen att anbudstiden skulle förlängas.

Kammarrätten i Jönköping 2023-06-30, mål nr 324-23

Även Kammarrätten i Jönköping nyanserar

- Statens Energimyndighet upphandlade IT.
- Leverantör klagade: Lianakissammanblandning.
- KamR: Principen om skademinimering får anses gälla generellt där det finns faktiska möjligheter att undanröja otydlighet i underlaget = Även rättsliga fel.
- KamR: Det innebär i sin tur inte att det kan krävas av en leverantör att kvalificera alla uppkommande frågor rättsligt.

Kammarrätten i Sundsvall 2023-09-28, mål nr 1304-23

Kammarrätten i Sundsvall utvecklar

- Härjedalens kommun upphandlade arkitekttjänster.
- Leverantör klagade: Otydlig utvärderingsmodell.
- KamR: Beställarna har getts en i praktiken fri prövningsrätt.
- KamR: Framstår som svårt för bolaget att redan i samband med anbudsgivningen kunna förutse att beställarna tillämpar utvärderingskriterierna på ett godtyckligt sätt.

Kammarrätten i Sundsvall 2023-03-13, mål nr 2565-23

Kammarrätten i Sundsvall utvecklar 2

- Region Västerbotten upphandlade byggservice.
- Leverantör klagade: Omsättningskravet strider mot LOU.
- KamR: Omsättning senaste räkenskapsåret är inte samma som årsomsättning. Kravet stred mot 14:3 LOU.
- KamR: En anbudsgivare måste kunna utgå ifrån att upphandlande myndigheter inte agerar i strid mot gällande lagstiftning.
- KamR: HFD 2022 ref. 4 ger inte stöd för att skulle föreligga en skyldighet för en leverantör att identifiera och påpeka alla eventuella brister.

Kammarrätten i Sundsvall 2023-03-25, mål nr 2-24

Kammarrätten i Sundsvall utvecklar 3

- Lycksele Bostäder AB upphandlade byggarbeten.
- Leverantör klagade: Prismodellen ger inte bästa anbud.
- KamR: Otillåtet att sätta avsevärd betydelse vid arbeten som inte krävs.
- KamR: En anbudsgivare måste kunna utgå ifrån att upphandlande myndigheter inte agerar i strid mot gällande lagstiftning.
- KamR: Bolaget har inte rimligen, utifrån hur det förstått förfrågningsunderlaget, kunnat förutse vilken betydelse utvärderingsmodellen skulle få.

Slutsatser påtalandeskyldigheten

- Nyansering i praxis.
- Om det påverkat anbudet = måste påtala.
- Rättsliga fel, fel som framkommer vid utvärdering = Oklart.
- Kammarrätten i Sundsvall har tydlig åsikt.
- Leverantören ska kunna lita på UM vs. leverantörens skyldighet att påtala.
- EU-domstolen?

Oberoende och självständiga anbud

- En fråga som blivit allt mer relevant.
- Särskilt känsligt i taxibranschen.
- Taxi är en avreglerad monopolmarknad.
- Taxi har ett gruppundantag från konkurrensreglerna.

Oberoende och självständiga anbud

- Kartellbildning = 13:3 p. 3 LOU.
- Fakultativ uteslutningsgrund.
- De grundläggande principerna?
- Samarbete mellan leverantörer?

Oberoende och självständiga anbud

C-144/17 Lloyd's of London

- Lloyd grundades på 1600-talet.
- Uppbyggt av syndikat.
- En firmatecknare (generalagent) som undertecknar och känner till anbudets innehåll.
- Deltar inte i framtagandet av anbuden.

Oberoende och självständiga anbud

C-144/17 Lloyd's of London

- EU-domstolen:
- Den upphandlande myndigheten är skyldig att pröva och bedöma de faktiska omständigheterna för att fastställa huruvida kontrollförhållandet mellan två enheter har haft någon konkret inverkan på innehållet i de respektive anbud som de berörda företagen har avgett inom ramen för samma upphandlingsförfarande. För det fall det konstateras att en sådan inverkan föreligger, av vilket slag den än må vara, är detta tillräckligt för att nämnda företag kan uteslutas från det aktuella förfarandet.

Oberoende och självständiga anbud

C-144/17 Lloyd's of London

- Lloyd är så speciellt att det inte omfattas av regeln.
- Generalagenten signerar bara, deltar inte i beslutsprocessen.
- Anbudet var oberoende och självständigt.

Oberoende och självständiga anbud

Kammarrätten i Jönköping 2023-06-12 Mål nr 3530-22

- Västerviks kommun upphandlade entreprenadarbeten.
- Alla tre vinnande anbudsgivare ingick i samma koncern.
- Leverantör påstod att ettan skulle uteslutas på grund av koncernförhållandet.

Oberoende och självständiga anbud

Kammarrätten i Jönköping 2023-06-12 Mål nr 3530-22

- KamR: Det finns inte något förbud för bolag som har band sinsemellan att lämna separata anbud i en upphandling, MEN
- Objektiva omständigheter som medför att det kan ifrågasättas = undersök.
- UM är skyldig att pröva och bedöma de faktiska omständigheterna för att fastställa huruvida förhållandet mellan två enheter har haft någon konkret inverkan på innehållet i deras respektive anbud.
- Kontradiktoriskt förfarande.

Oberoende och självständiga anbud

Kammarrätten i Jönköping 2023-06-12 Mål nr 3530-22

- KamR: Om det visar sig att anbudet inte är oberoende och självständigt, utgör likabehandlingsprincipen hinder mot att tilldela en anbudsgivare som har lämnat ett sådant anbud ett kontrakt.
- I detta fall:
 - Exakt 5 000 kr skillnad per anbud
 - Förklaras inte av bolagen
- Skyldighet att utesluta.

Oberoende och självständiga anbud

Kammarrätten i Göteborg 2023-06-12 Mål nr 5736-23

- MKB Fastighets AB upphandlade anläggningsarbeten
- MKB uteslöt leverantör som sedan klagade
- MKB: Konkurrensbegränsande samarbete. Ej oberoende och självständigt
- Koppling:
 - Samma familjeägda koncern
 - Åberopat varandras kapacitet
 - Anbudslämnare var sambor
 - Liknande timpriser
 - Samma rangordning
 - Likartade förklaringar till onormalt lågt pris

Oberoende och självständiga anbud

Kammarrätten i Göteborg 2023-06-12 Mål nr 5736-23

- KamR: UM har bevisbördan.
- Kopplingarna tillräckliga indikationer.
- Bolagen har inte motbevisat indikationerna.
- Måste utesluta enligt likabehandlingsprincipen.

Slutsatser oberoende och självständiga anbud

- Kartellsamarbete = Fakultativt.
- Oberoende och självständiga anbud = Obligatorisk.
- Räcker med indikationer för att UM ska tvingas agera.
- Kontradiktoriskt förfarande där bevisbördan övergår till leverantören.
- Om inverkan föreligger, av vilket slag den än må vara = Uteslutning.



ADVOKATFIRMAN

TITOV & PARTNERS

Tack för oss!

ulf.hokeberg@titovlaw.se

+46 70 696 03 03

Filip.Tedebo-Odell@titovlaw.se

+46 72 971 57 32

Frågor?

Kan man använda AI i upphandling?

Per Werling, Antirio



Praktisk upphandling med hjälp av AI

AI

- Big data
- Machine learning
- Deep learning



LLM

Allmänna AI-modeller

- OpenAI Chat GPT: chat.openai.com
- Google Bard: bard.google.com
- Meta LLAMA: ai.meta.com/llama
- Anthropic Claude: claude.ai
- Bing Chat Enterprise: microsoft.com

Privata Företagsmodeller

- Procurement Sciences: procurementsciences.com
- Rohirrim: rohririm.ai
- Microsoft Azure OpenAI: azure.microsoft.com

Innehållsgeneratorer

- Jasper: jasper.ai
- Writer: writer.com
- Notion AI: notion.so
- Byword: byword.ai

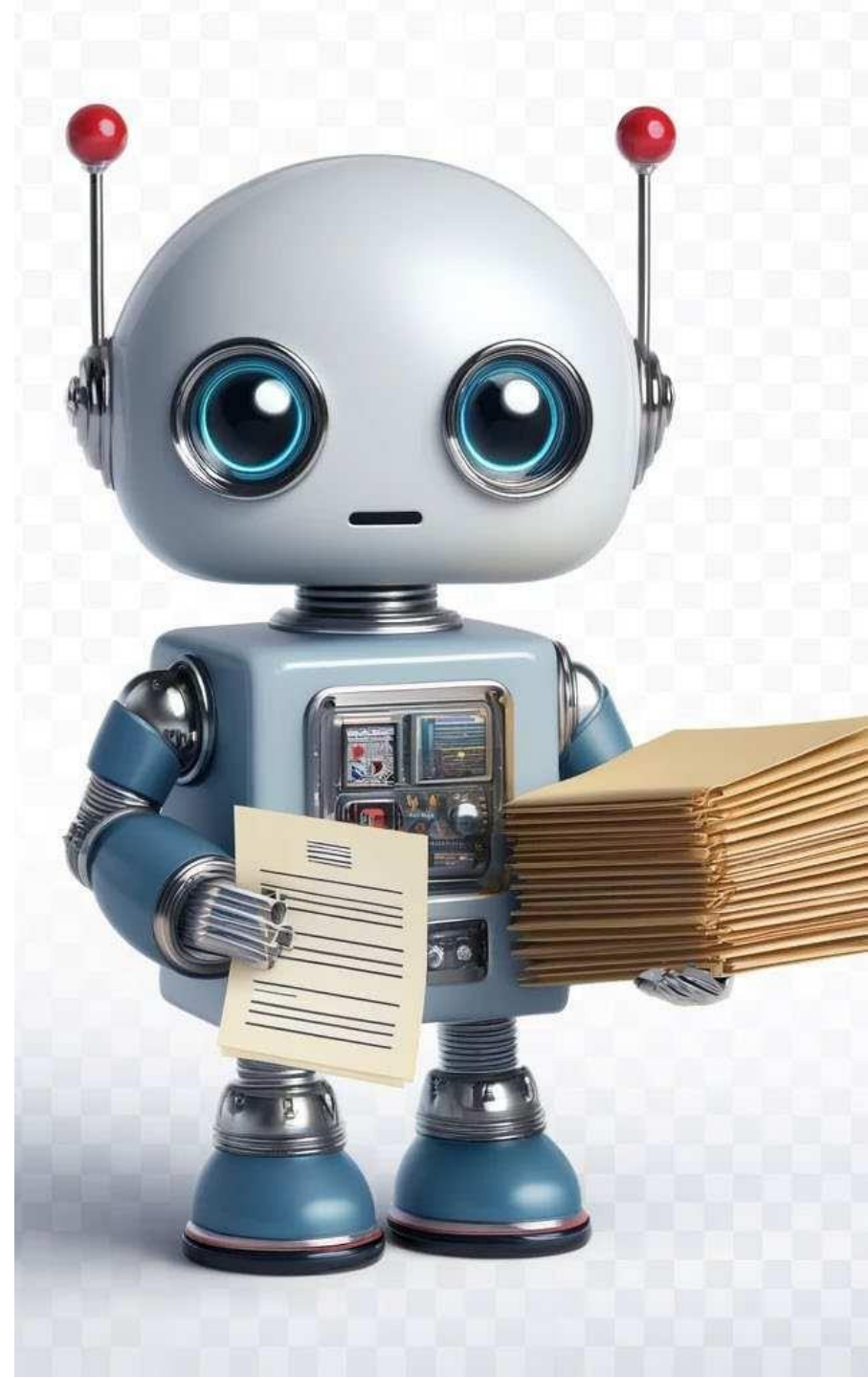
Kalkylblad

- Numerous.AI: numerous.ai
- Equals: equals.com



AI-genererade anbud och lagen

Det finns inga regler som förhindrar användningen av generativ AI för anbudsgivning inom offentlig upphandling.



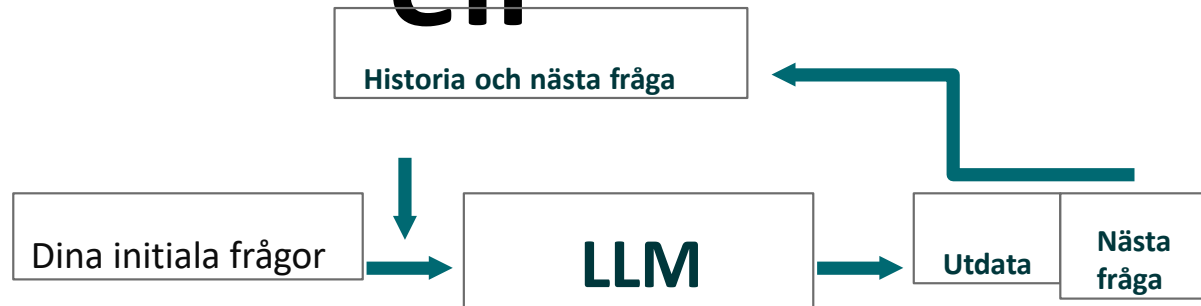
Om obligatoriska krav

**20-75 procent i
upphandlingar är mer
eller mindre snömos**

**Skillnaden på ett
formkrav och ett
innehållskrav**



Modell



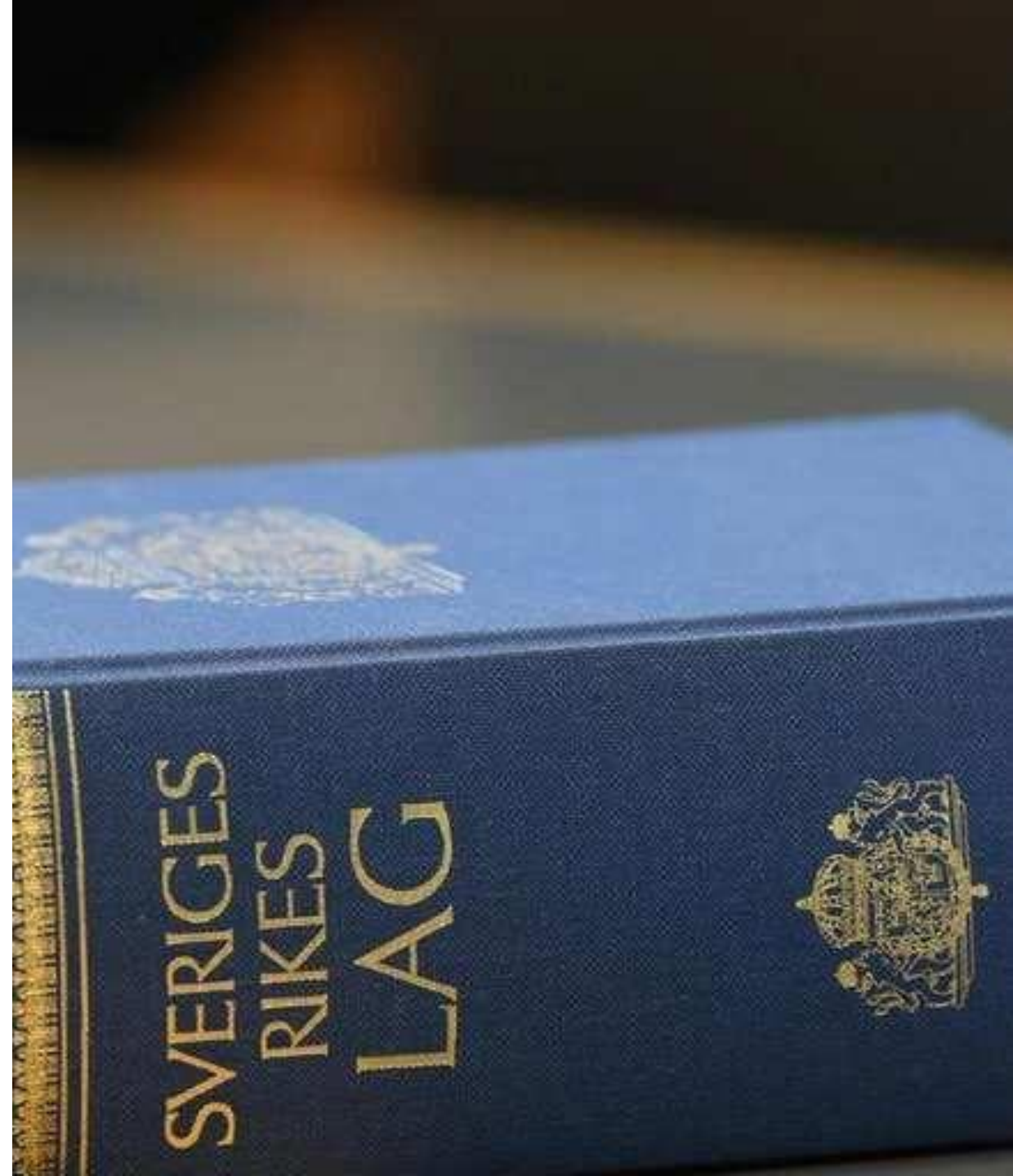
Prompt-verb

- | | |
|-------------------|-------------------|
| 1. Beskriv | 26. Översätt |
| 2. Förklara | 27. Tolka |
| 3. Sammanfatta | 28. Demonstrera |
| 4. Generera | 29. Utveckla |
| 5. Lista | 30. Brainstorma |
| 6. Jämför | 31. Föreställ dig |
| 7. Kontrastera | 32. Övertyga |
| 8. Utvärdera | 33. Avsluta |
| 9. Förutse | 34. Föreslå |
| 10. Argumentera | 35. Klargör |
| 11. Motivera | 36. Uppfinn |
| 12. Analysera | 37. Formulera |
| 13. Definiera | 38. Skissera |
| 14. Diskutera | 39. Reflektera |
| 15. Granska | 40. Berätta |
| 16. Utforma | 41. Kategorisera |
| 17. Illustrera | 42. Undersök |
| 18. Framhäv | 43. Övertala |
| 19. Detaljera | 44. Syntetisera |
| 20. Tillhandahåll | 45. Bedöm |
| 21. Skriv | 46. Uppskatta |
| 22. Föreslå | 47. Utveckla |
| 23. Identifiera | 48. Ange |
| 24. Kritisera | 49. Visa |
| 25. Sammanfoga | 50. Skapa |
| | 51. Ranka |



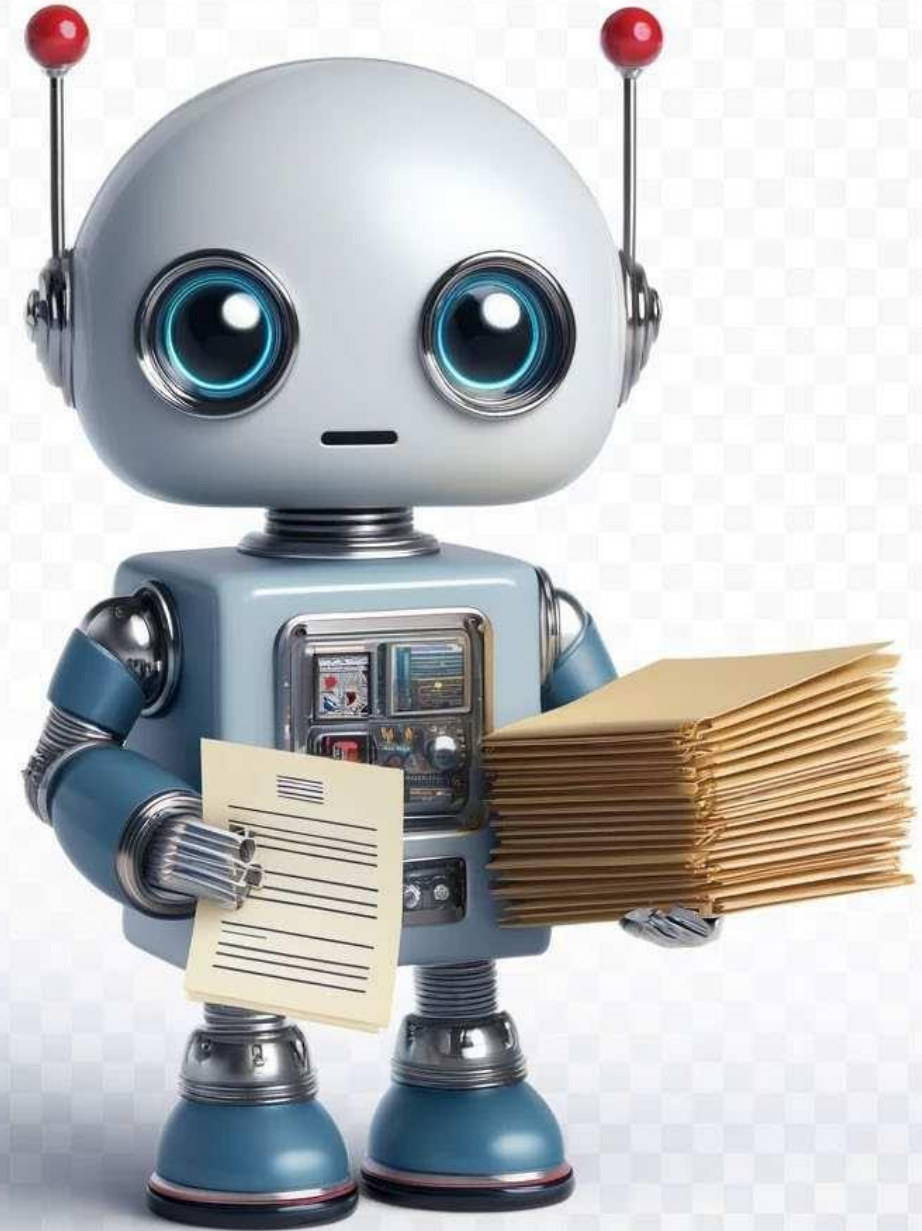
Stil

- Aktiv röst
- Var övertygande
- Skriv texten för en mycket kunnig offentlig upphandlare på en svensk region.
- Återanvänd termer och uttryck från upphandlingsdokumenten
- Första person plural



Förslag på promptar

- Generera text
- Brainstorma lösningar
- Skriva om dokument
- Redigera dokument
 - Klarhet
 - Reducera längd (skriv om på två sidor, från sju sidor)
- Formatera dokument
- Efterforskning
- Tillhandahåll sammanfattningar
- Översätt text
- Generera idéer
- Lista samtliga krav
- Kontrollera så att mitt svar uppfyller kravet



Promptar

Vem jag är: Jag är en anbudsansvarig för ett företag som levererar, affärssystem till statliga myndigheter.

Skrivstil: Komponera ditt svar med en stil som passar för offentliga upphandlare som arbetar för regeringen.

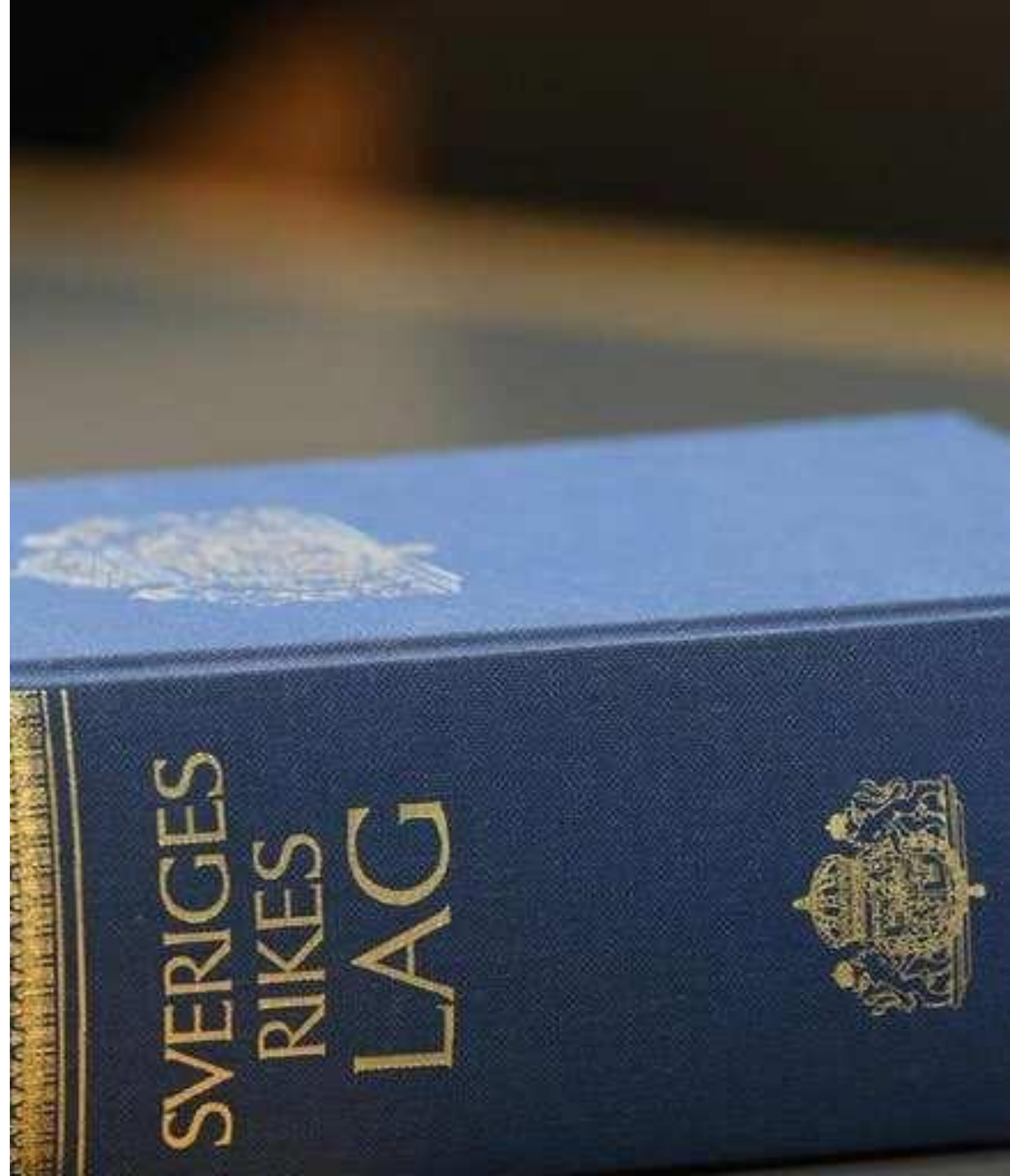
Sammanhang: Klistra in avsnitt av RFP-dokumentet som du vill adressera (punkt 4.3.3, etc.) eller andra relevanta dokument.

Speciella Instruktioner: Inkludera saker som du specifikt vill ha adresserade i svaret, som de styrkor du föreslår.

Min Begäran: Börja med ett av de 50 verben som fungerar väl, som 'sammanfatta följande information' eller 'ge mig en lista av 20 saker som ska diskuteras i svaret på förslagsinstruktionen'.

Utdataformat: Komponera som en tabell eller text och specificera önskad längd på svaret om lämpligt.

Tankekedja (CoT): Om du planerar att använda en serie av prompter för att få svaret du vill ha....



Andra hållet

Ta en text från ett tidigare anbudssvar: cirka 4-5 sidor

Fråga AI:

- Första prompten: Vad är personan och skrivstilen som bäst beskriver denna text?
- Andra prompten: Om jag vill använda denna personan och skrivstil i en prompt, hur ska jag då beskriva det i prompten?



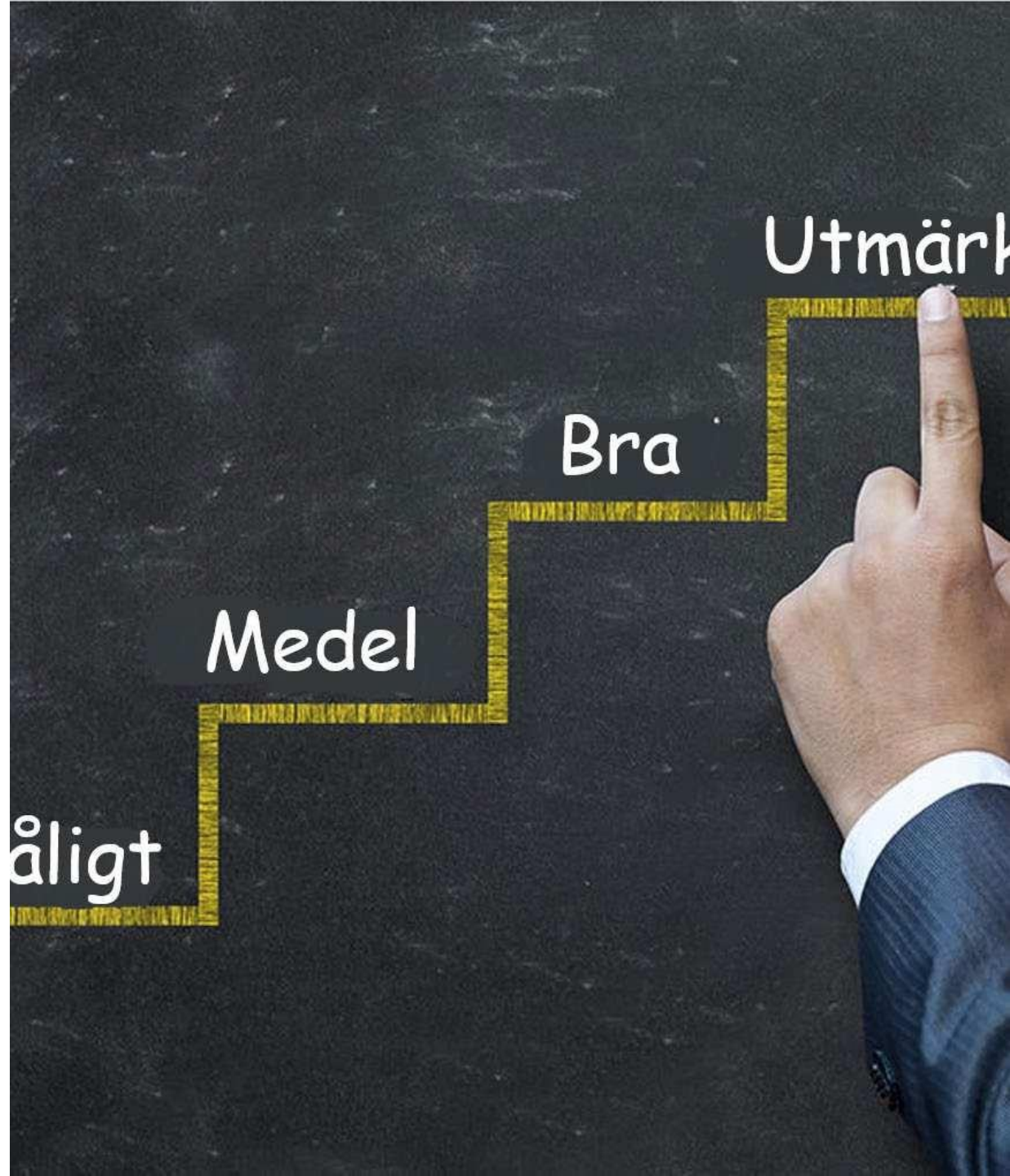
Svar

AI

Om du vill använda denna persona och skrivstil i en prompt, kan du beskriva det på följande sätt:

"Skriv på ett formellt, beskrivande och övertygande sätt, som efterliknar rösten hos en professionell och auktoritativ figur. Innehållet bör visa expertis och djup kunskap inom ämnesområdet, använda specifika detaljer och exempel för att förstärka auktoritet. Språket bör vara befriat från slang eller talspråkliga uttryck, riktat till en professionell publik såsom regeringstjänstemän eller beslutsfattare. Det primära målet är att övertyga läsaren om kompetens och lämplighet, betona en beprövad meritlista och omfattande erfarenhet. Texten bör vara välorganiserad, med varje avsnitt eller stycke fokuserat på en specifik ämnespunkt."

Att använda denna beskrivning i en prompt kommer att vägleda skribenten att producera innehåll som återspeglar personan och skrivstilen i den tillhandahållna texten.



Så här kan en prompt se ut

Jag är en person som skriver ett anbud i offentlig upphandling för myndigheten för varets materielverk. Jag skriver på ett formellt, beskrivande och övertygande sätt, som efterliknar rösten hos en professionell och auktoritativ figur. Innehållet bör visa expertis och djup kunskap inom ämnesområdet, och använda specifika detaljer och exempel för att förstärka auktoritet. Språket bör vara befriat från slang eller talspråkliga uttryck, och riktat till en professionell publik såsom regeringstjänstemän eller beslutsfattare. Det primära målet är att övertyga läsaren om kompetens och lämplighet, att betona en beprövad meritlista och omfattande erfarenhet. Texten bör vara välorganiserad, med varje avsnitt eller stycke fokuserat på en specifik ämnespunkt.

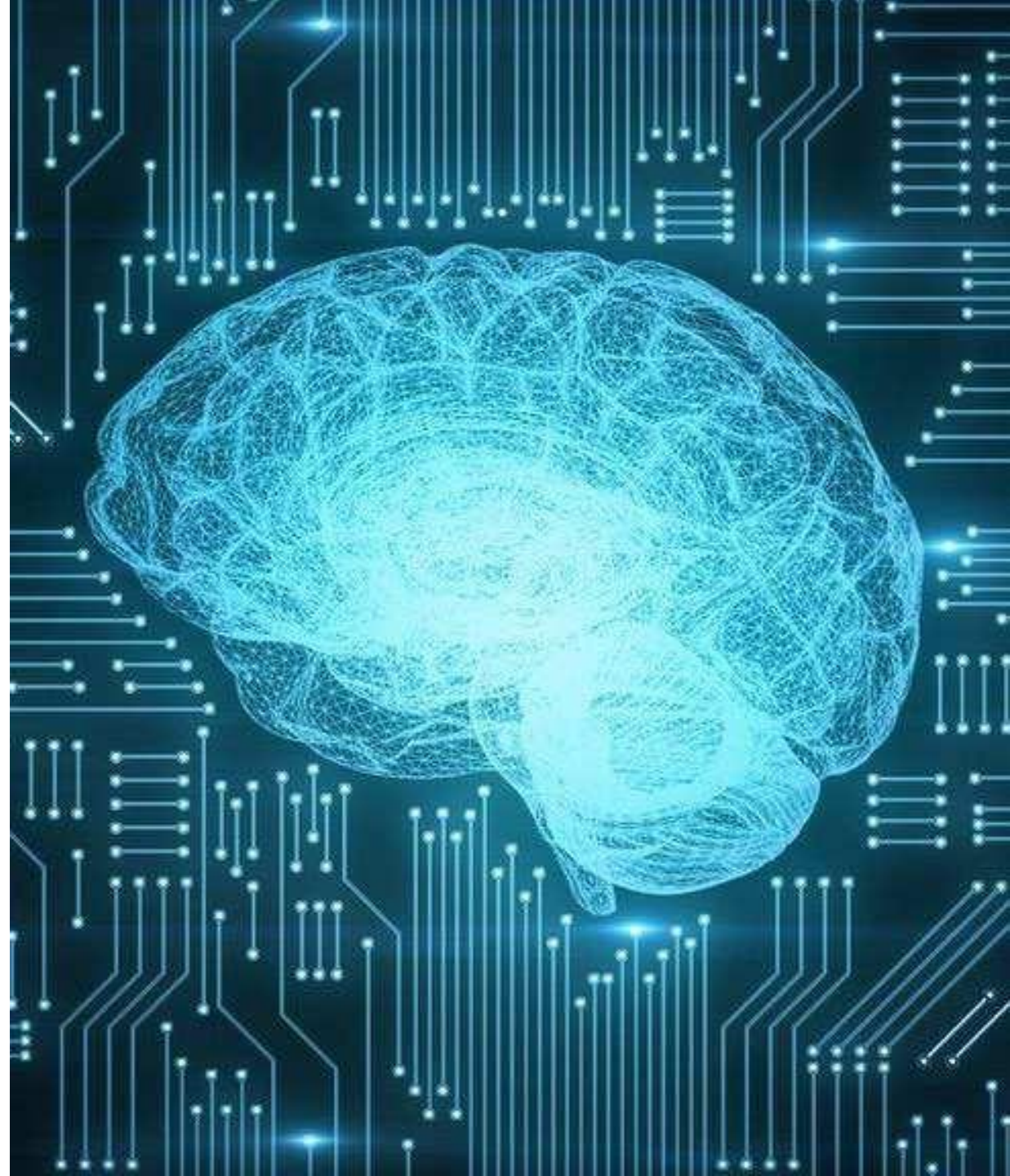
[ÅTGÄRD/FORMAT] Skapa ett utkast av vårt tekniska förslag som är i linje med de funktionella kraven och organisera responsen med avsnittsnummer och sektionstitlar som visas i de funktionella kraven. För varje respons, visa att du förstår kravet, förstå vad som förväntas, och ge en auktoritativ diskussion som visar hur vi kommer att närma oss varje uppgift. Se till att adressera alla meningar som inkluderar ord som "ska", "kommer", "bör", och adressera alla krav och efterlevnadsåtaganden som leverantören är skyldig att tillhandahålla enligt detta kontrakt.



Så här kan en prompt se ut

Jag är en person som skriver ett anbud i offentlig upphandling för myndigheten för varets materielverk. Jag skriver på ett formellt, beskrivande och övertygande sätt, som efterliknar rösten hos en professionell och auktoritativ figur. Innehållet bör visa expertis och djup kunskap inom ämnesområdet, och använda specifika detaljer och exempel för att förstärka auktoritet. Språket bör vara befriat från slang eller talspråkliga uttryck, och riktat till en professionell publik såsom regeringstjänstemän eller beslutsfattare. Det primära målet är att övertyga läsaren om kompetens och lämplighet, att betona en beprövad meritlista och omfattande erfarenhet. Texten bör vara välorganiserad, med varje avsnitt eller stycke fokuserat på en specifik ämnespunkt.

[ÅTGÄRD/FORMAT] Skapa ett utkast av vårt tekniska förslag som är i linje med de funktionella kraven och organisera responsen med avsnittsnummer och sektionstitlar som visas i de funktionella kraven. För varje respons, visa att du förstår kravet, förstå vad som förväntas, och ge en auktoritativ diskussion som visar hur vi kommer att närma oss varje uppgift. Se till att adressera alla meningar som inkluderar ord som "ska", "kommer", "bör", och adressera alla krav och efterlevnadsåtaganden som leverantören är skyldig att tillhandahålla enligt detta kontrakt.



8.6 Kvalitetssäkring av leveransen



Leverantören ska ha en organisation som säkerställer en hög kvalitet i det aktuella tjänstens genomförande. Tjänsten ska utföras med tillförlitlighet och utan sådana avbrott som kan vara till skada för tjänstens genomförande.

För att främja hög kvalitet, säkerhet och service gäller följande krav under hela avtalsperioden:

- All leverans och dokumentation ska ske på svenska
- Avvikelse från avtalade villkor ska alltid överenskommas och dokumenteras mellan parterna.
- Avvikelser ska analyseras och förbättringsåtgärder föreslås.

Uppföljning på uppdragsnivå

- Uppföljning på uppdragsnivå ska preciseras i samband med beställningen och utvärdering av insatsen ska göras kontinuerligt under avtalsperioden.

Beskriv er organisation och hur ni säkerställer att ovan krav efterlevs av er som leverantör

Bifogad fil

Generell del

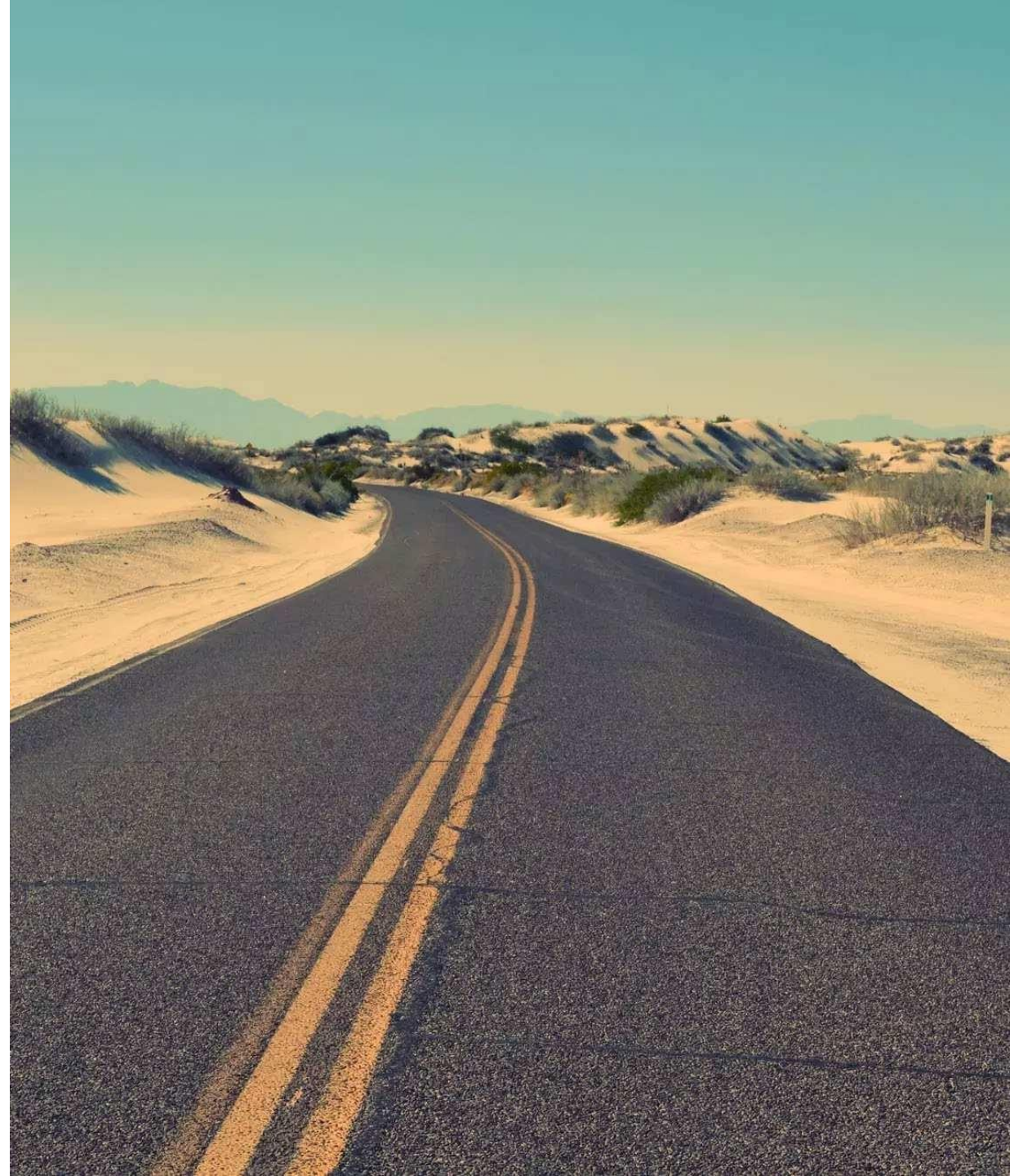


Identifiera krav

Knappt nödvändigt.

Kom ihåg att samtliga krav, även de som förefaller meningslösa ska uppfyllas. Så även om generativ AI hittar 99,5 % av kraven, så är det inte tillräckligt bra.

Ex. kursgård



Svara på krav

Ex miljöledning (PDF)



Kontrollera efterlevnad av kravet

Ex. Se anteckningar



Analysera text

Se dokument i mappen samt anteckningar



Tack för att ni lyssnande.

Per Werling

Per.werling@antirio.com

0708 -87 50 36



Frågor?

Fikapaus



Kan vi synka oss mer än att ha ett nationellt schema för upphandling?

Utifrån kända kommande upphandlingar i det nationella upphandlingsschemat diskuterar vi vad vi kan göra för att öka chansen att få fler anbud

Mattias Andersson, Svensk Kollektivtrafik

Modellavtal & bilagor

Här finns branschgemensamma avtalsrekommendationer inklusive modellavtal för tjänstekoncessionsavtal, resandeincitamentsavtal, produktionsavtal, samverkansavtal samt modellavtal för anropsstyrd trafik.

Här finner du också branschgemensamma fordonskrav för bussar (Bus Nordic och Buss 2014) samt andra kompletterande bilagor.

Om du vill veta mer om hur avtalen kan användas, har branschen tagit fram ett antal [Vägledningar](#).

Alla handlingar för modellavtal och kravbilagor kan beställas i wordformat [här](#).

Kontaktperson: [Mikael Olsson](#).

Översikt trafikavtalsupphandlingar

Svensk Kollektivtrafik tillhandahåller en översikt av trafikavtalsupphandlingar i hela Sverige. Senast uppdaterad februari 2024.

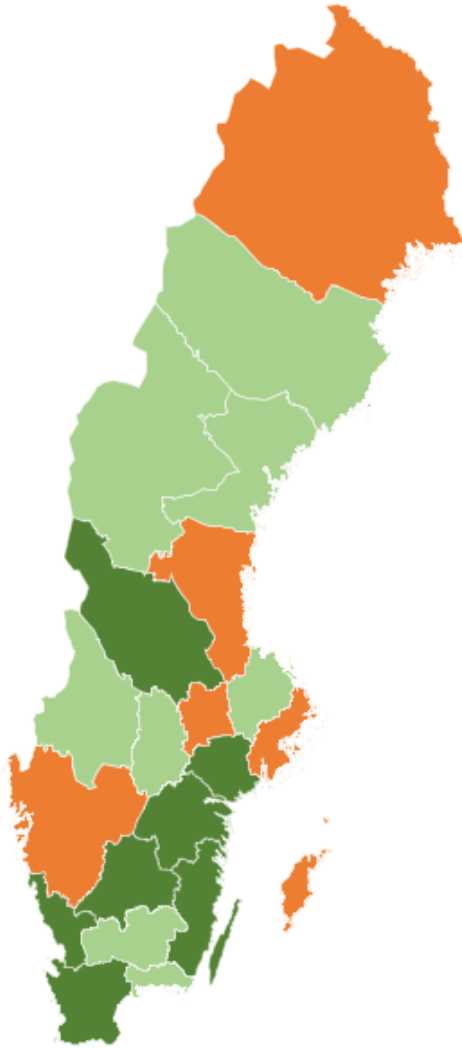
[Ta del av översikten här](#)

Övriga rekommendationer och relaterade dokument

Påbörjade och kommande upphandlingar

Upphandlingsår	Upphandlande enhet	Kontraktsnamn	uppdaterad (datum)	Kontraktsstatus	Trafikslag
2024	Region Dalarna	Hela Dalarna	2024-01-16	Pågående	Servicetrafik
2024	Region Dalarna	Trafikavtal Region Dalarna. Servicetrafik Trafikområde x	2024-01-16	Förstudie	Servicetrafik
2024	Kalmar länstrafik	Serviceresor & Närtrafik 2026	2024-01-19	Pågående	Servicetrafik
2024	Jönköpings Länstrafik	Serviceresor 2024			Servicetrafik
2024	Region Sörmland	Skolskjuts Gnesta och Strängnäs	2024-01-16		Skolskjuts
2025	Skånetrafiken	Serviceresor i Skåne	2024-01-25	Förstudie	Servicetrafik
2025	Region Jämtland Härjedalen	Särskild Kollektivtrafik - SÄK2027 (Krokom o Strömsund)	2024-02-02	Förstudie	Servicetrafik
2026	Jönköpings Länstrafik	Serviceresor 2026			Servicetrafik
2026	AB Östgötatrafiken	Särskild kollektivtrafik Söderköpings och Norrköpings kommun 2028	2024-01-16		Servicetrafik
2026	Region Sörmland	Skolskjuts i flertal kommuner			Skolskjuts
2027	Region Sörmland	Serviceresor i hela Sörmland			Servicetrafik
2028	Hallandstrafiken	Serviceresor Region Halland	2024-01-29		Servicetrafik
2028	Jönköpings Länstrafik	Serviceresor 2028			Servicetrafik
2028	AB Östgötatrafiken	Skolskjutstrafik i Söderköpings kommun 2030	2024-01-16		Skolskjuts
2029	Region Sörmland	Skolskjuts i flertal kommuner			Skolskjuts

Information om befintliga och kommande upphandlingar inom serviceresor



Vi vill gärna få in uppdateringar...

-  Saknar helt information om befintliga avtal och kommande upphandlingar
-  Saknar information om kommande upphandlingar
-  Information om befintliga avtal och kommande upphandlingar (runt 580 fordon, trafikstart < 2031)

Varför samlas kring ett gemensamt upphandlingsschema?

Egoism eller Altruism?

- Fler anbudsgivare när inte upphandlingsprocesser krockar i tid
- Utbyta erfarenheter med de som är i samma fas
- Dela med sig av erfarenheter från gjorda upphandlingar
- Samverka kring framtagande av gemensamma underlag eller gemensam upphandling
- Partnersamverkan kan planera uppdateringar så de färdigställs så att många kan ha nytta
- Trafikföretag kan vara aktiva i SIU och planera expansion till nya orter om de får framförhållning
- Trafikföretag orkar lägga anbud mer än i just kärnaffären
- Taxis underleverantörer kan planera fast de inte är den upphandlande
- Påbyggare kan planera när beställningar kan komma
- ???

**Vad kan vi mer göra
för att öka antalet
bra anbud?**

Frågor?

Hållbara produktionskedjor. Vad bör man tänka på? Kan man ställa krav? Fallgropar?

Malin Kjellqvist, ETI Sverige

Hållbara produktionskedjor & Corporate Sustainability Due Diligence

Ethical Trading Initiative Sverige

- **Medlemsorganisation** för företag, fackföreningar, civilsamhälle och offentlig sektor.
- **Hållbara affärsmetoder och mänskliga rättigheter** i globala leverantörsled.
- **Arbetsgrupp om elfordon:** Region Stockholm, Västtrafik, Skånetrafiken, Luleå lokaltrafik, och Svealandstrafiken



ETI SVERIGE
Livsmedel & dryck



ETI SVERIGE
Elfordon



ETI SVERIGE
Solenergi



ETI SVERIGE
Kina





ETI Sveriges arbete med due diligence

- Rådgivning och årlig utvärdering
- Kunskapsutbyte
- Utbildningar
- Verktyg och guider
- Projekt och arbetsgrupper

HUMAN RIGHTS RISKS BEHIND TRAINS AND TRAMS IN SWEDISH PUBLIC TRANSPORT

A challenge requiring collaboration



ETI Sweden

HUMAN RIGHTS RISKS BEHIND ELECTRIC BUSES IN SWEDISH PUBLIC TRANSPORTATION

An Industry Issue for Collaboration

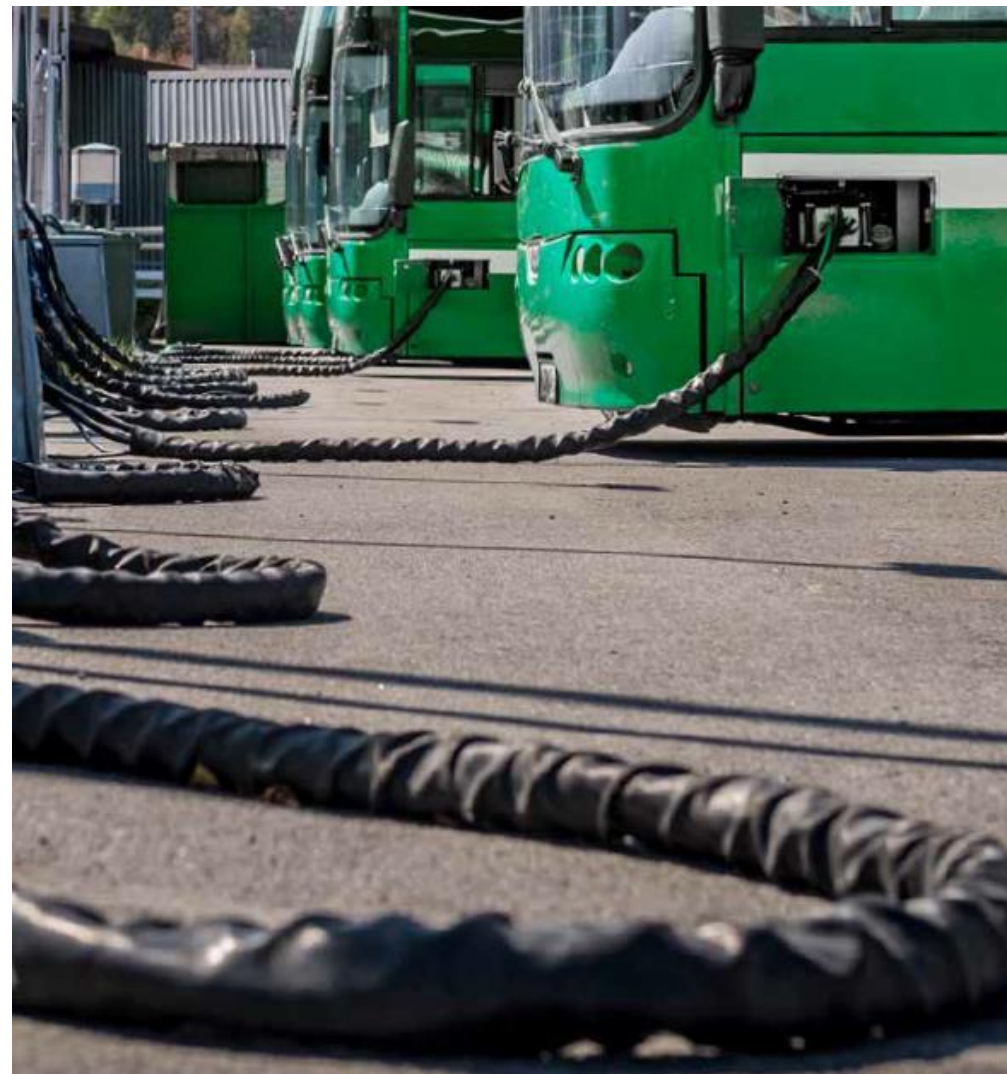


ETI Sweden

ETI Sweden

Bakgrund

- Att elektrifiera hela fordonsflottan är nödvändig för möta klimatkrisen
- Kollektivtrafikhuvudmän ställer krav på trafikutövarna gällande (el)bussar i trafikavtalen
- Ett antal år sedan de första elbussarna började rulla i svensk kollektivtrafik
- De då nya, helt elektriska bussarna var producerade i Kina



Vad har vi gjort?

- **Kartläggning av situationen vid tillverkning elfordon och dess batterier i Kina**
 - Scanning av inlägg på sociala medier
 - Granskning av offentlig information om statligt sanktionerat tvångsarbete
- **Två delar av rapporten:**
 - Arbetsförhållanden
 - Statligt sanktionerat tvångsarbete hos leverantörer i Kina som tillverkar batterier och elbussar.

Hela rapporten finns på **www.etisverige.se**

**HUMAN RIGHTS
AND WORKING
CONDITIONS AT
BATTERY AND
ELECTRIC BUS
MANUFACTURERS
IN CHINA**

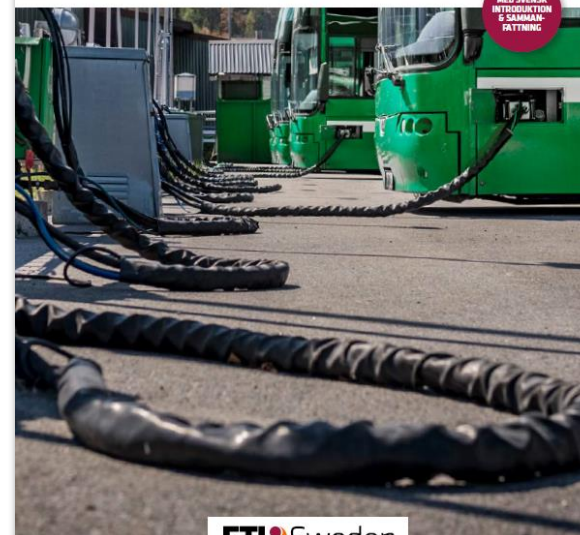
AUTHORS
Stefan Brehm and Helena Magnusson,
Globalworks Lund AB

**FORCED LABOUR
AT BATTERY AND
ELECTRIC BUS
MANUFACTURERS
IN CHINA**

AUTHORS
Stefan Brehm and Helena Magnusson,
Globalworks Lund AB

**MÄNNISKORÄTTS-
RISKER BAKOM
ELBUSSAR I SVENSK
KOLLEKTIVTRAFIK**

En branschfråga som kräver samverkan

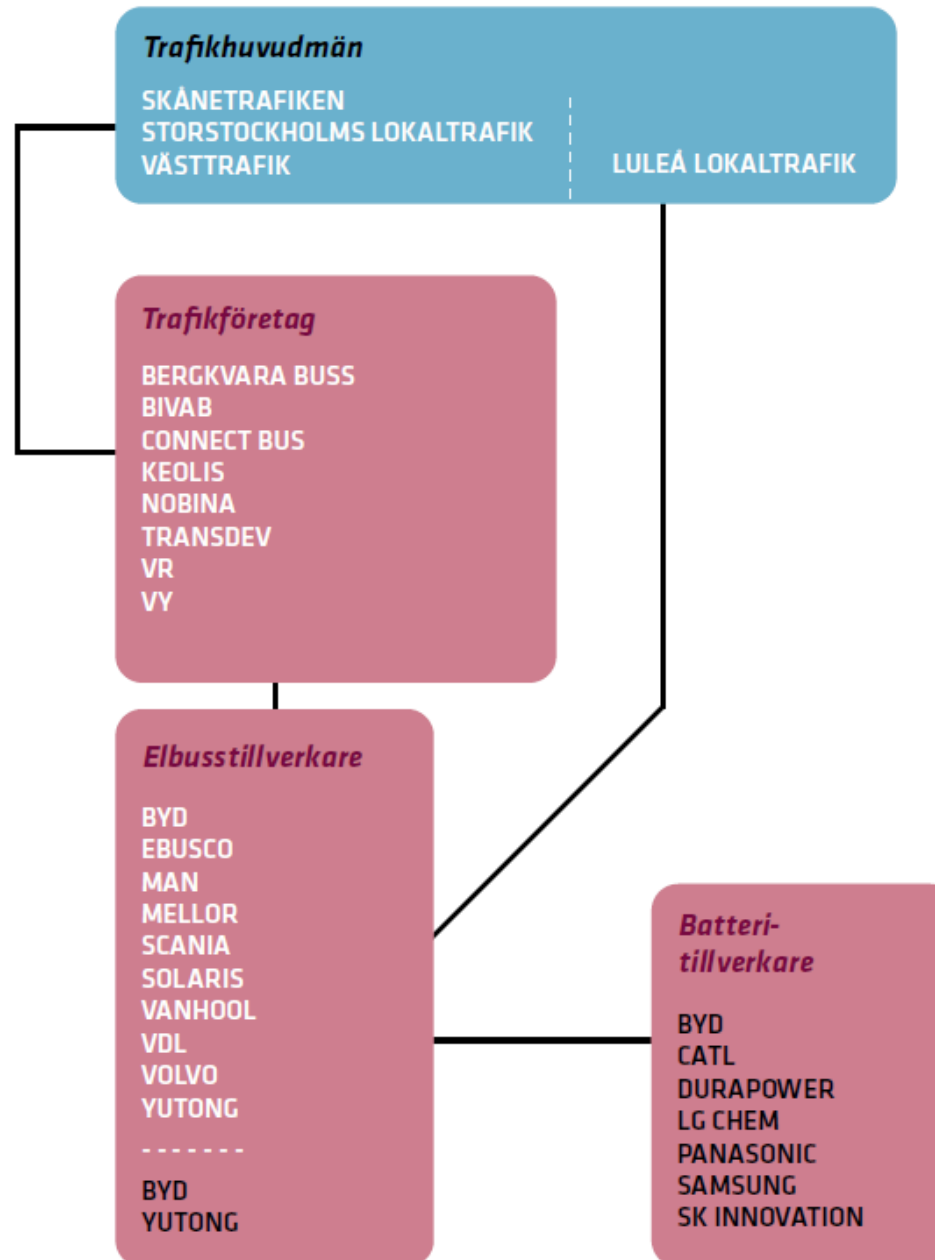


ETI Sweden

ETI Sverige

Leverantörskedjan

Leverantörer i vitt är lokaliserade i Europa, leverantörer i svart finns i Kina. Kinesiska BYD tillverkar elbussar både i Europa och Kina samt batterier i Kina.



Vad har vi upptäckt?

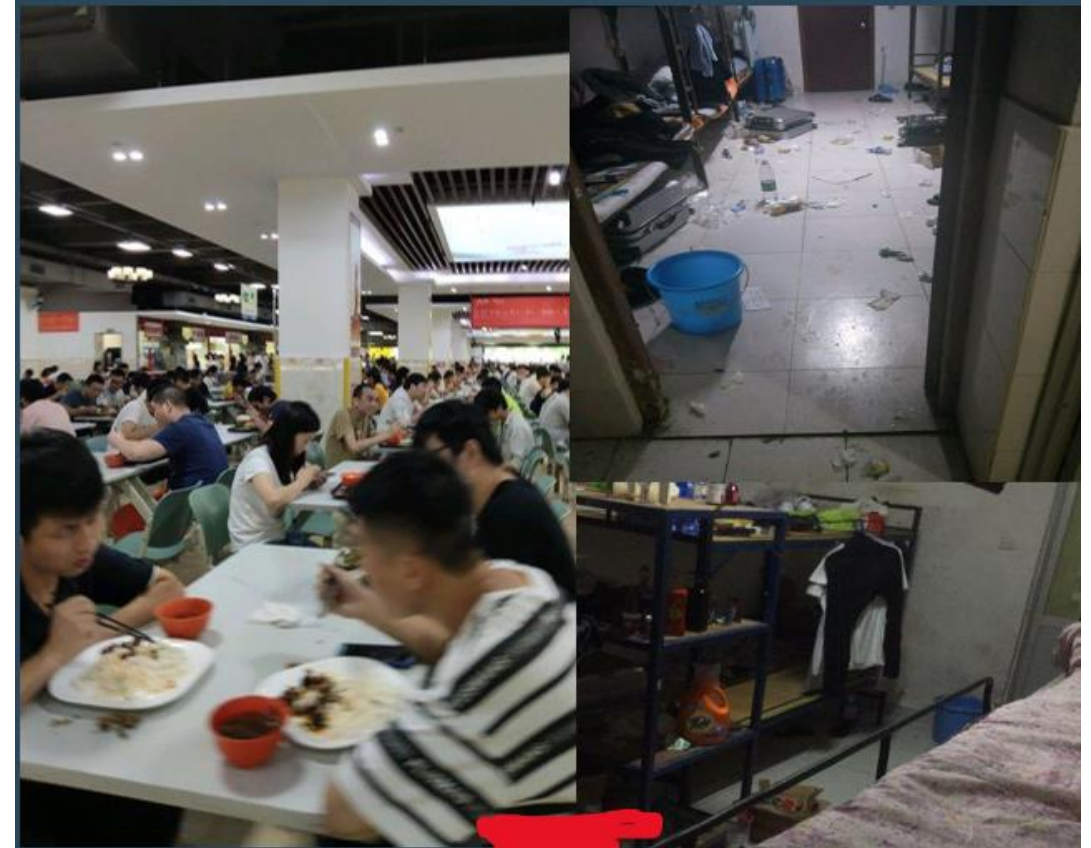
Hög risk för allvarliga brott mot mänskliga rättigheter och regionernas avtalsvillkor:

- Produktionen av elbussar beroende av systematiserat, statligt sanktionerat tvångsarbete i Kina.
- Hög risk för statligt sanktionerat tvångsarbete i andra regioner än Xinjiang
- Utsatta grupper: andra etniska minoriteter, praktikanter som är minderåriga och människor som klassificeras som fattiga



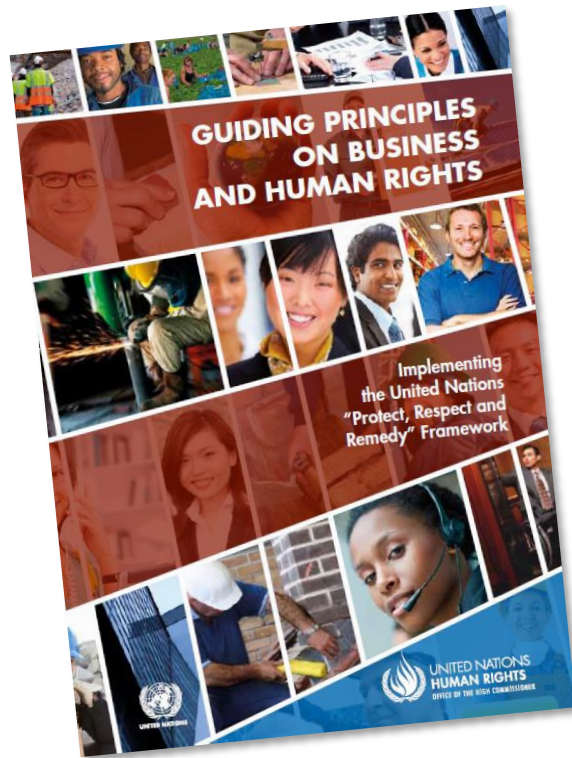
Dåliga arbetsvillkor

- Låga löner, extrem övertid och dåliga arbetsförhållanden
- Inga fackliga rättigheter
- Själv mord på busstillverkare (2021) och batteritillverkare (2022)
- Hot och tvångsmedel hindrar arbetare att framföra klagomål
- Farligt för anställda att ställa upp på en tredjepartsrevision



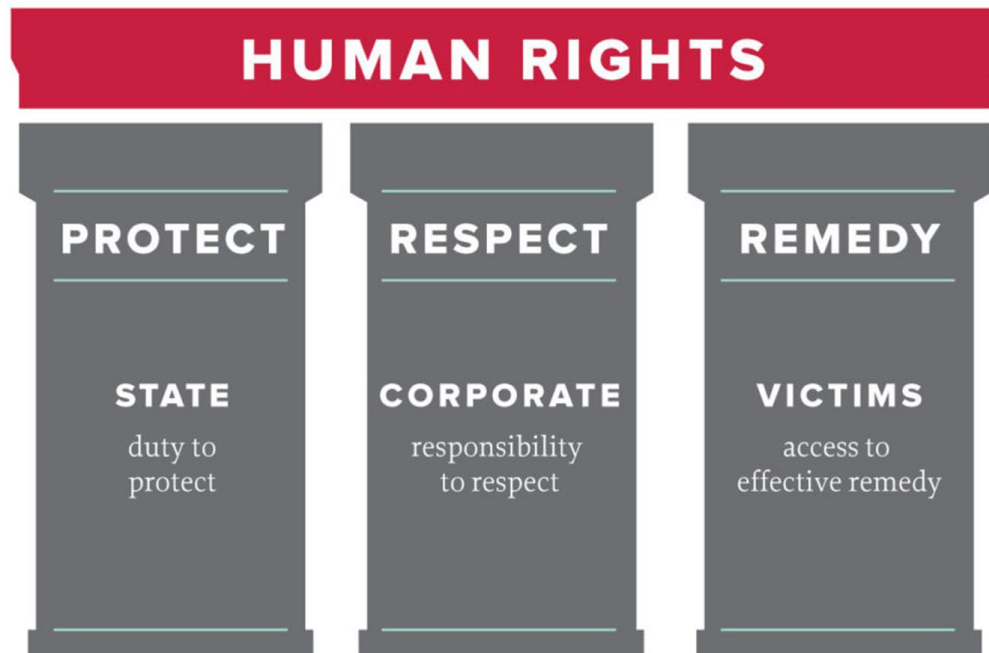
Grunderna i due diligence

FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter



(2011)

THREE PILLARS of the UN GUIDING PRINCIPLES

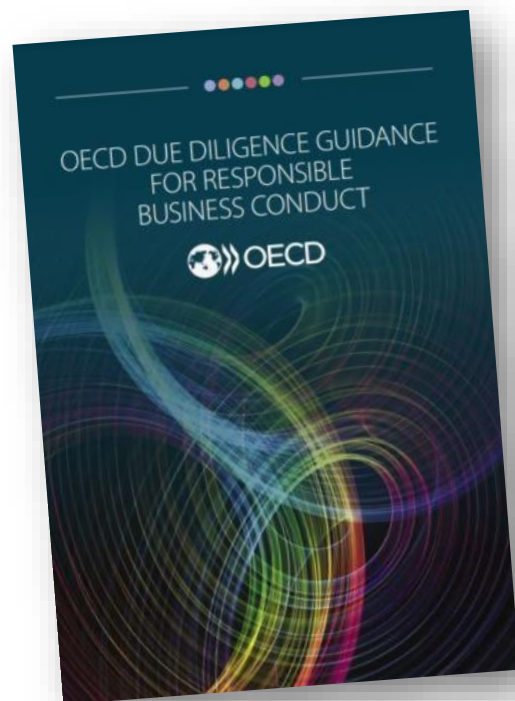
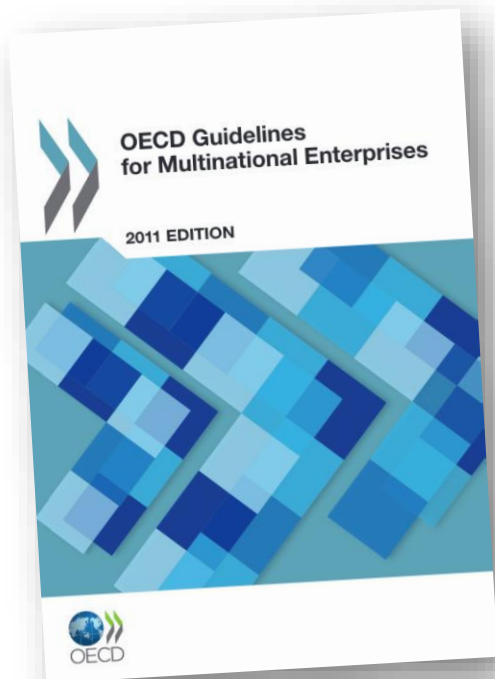


UNGP: Corporate responsibility to respect

14. Ansvaret... gäller för alla företag **oavsett deras storlek, sektor, kontext, ägande och struktur.**

15. För att uppfylla sitt ansvar för att respektera mänskliga rättigheter bör företag ha **policyer och processer** som är lämpliga för deras storlek och omständigheter, inklusive:

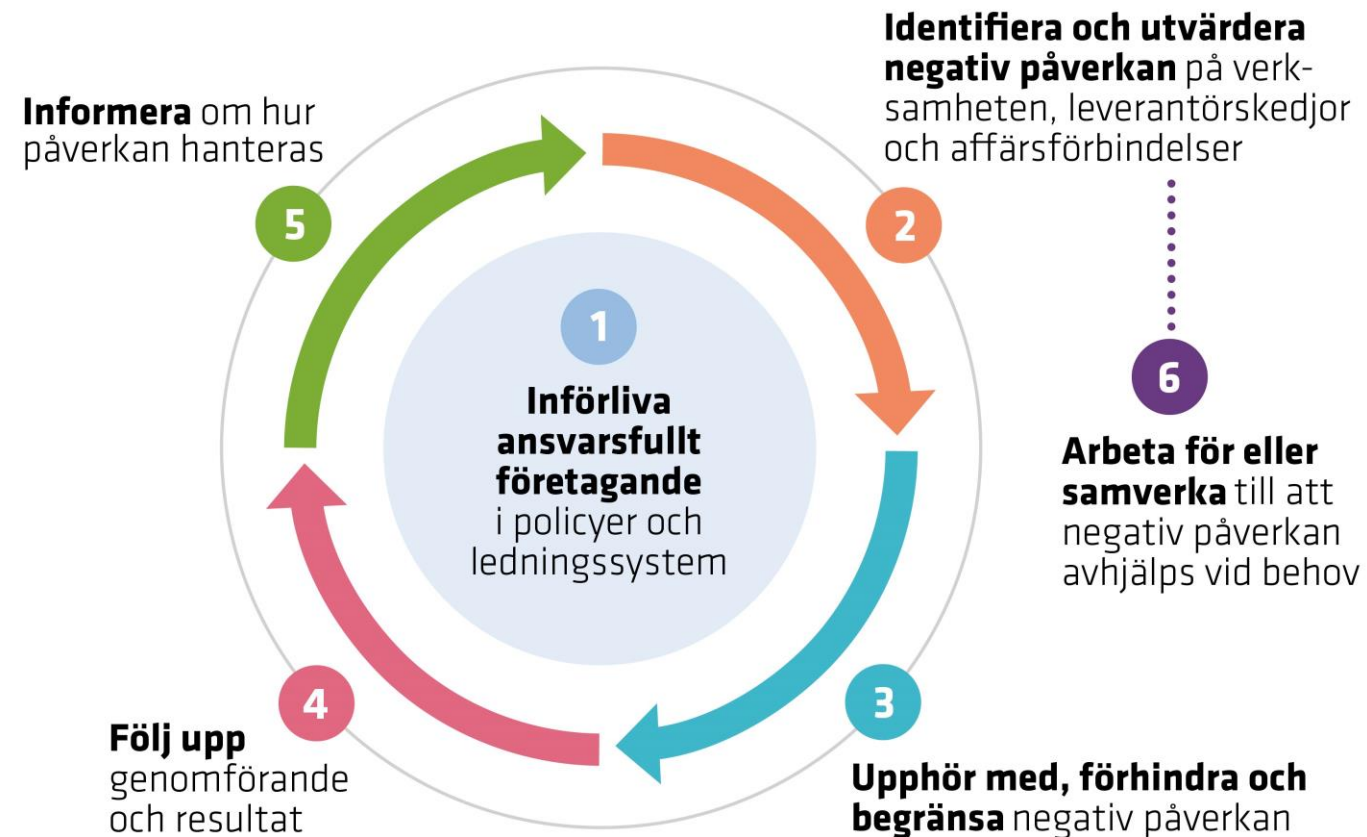
- a) **Ett policyåtagande** om att uppfylla sitt ansvar att respektera mänskliga rättigheter;
- b) **En due diligence-process** för mänskliga rättigheter för att identifiera, förhindra, mildra och redogöra för hur de hanterar sina effekter på mänskliga rättigheter;
- c) **Processer för att möjliggöra gottgörelse** av eventuella negativa effekter på mänskliga rättigheter som de orsakar eller bidrar till.



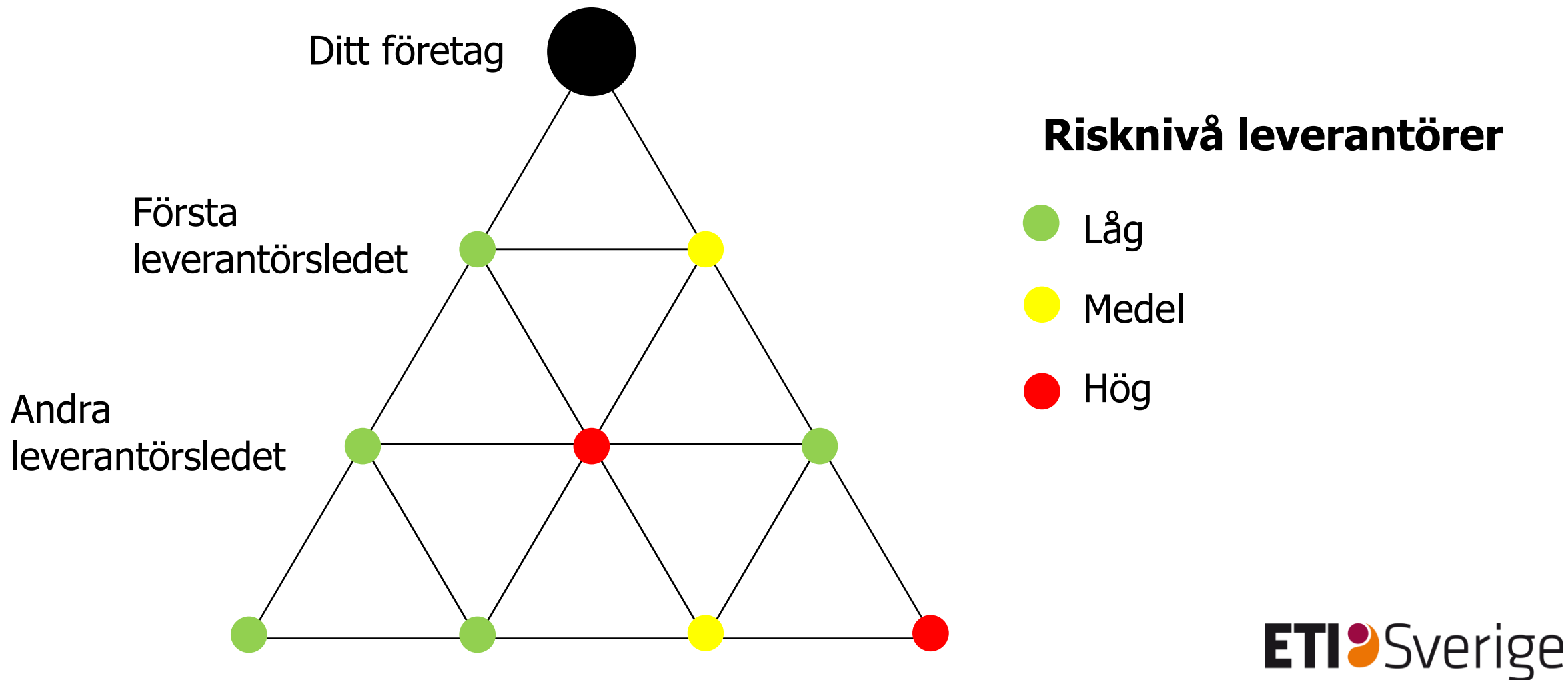
OECDs riktlinjer för multinationella företag

"Tillbörlig aktsamhet (due diligence) är en process som företag kan genomföra för att identifiera och hantera faktiska och potentiella negativa effekter relaterade till deras egna verksamheter samt genom hela deras leverantörskedjor."

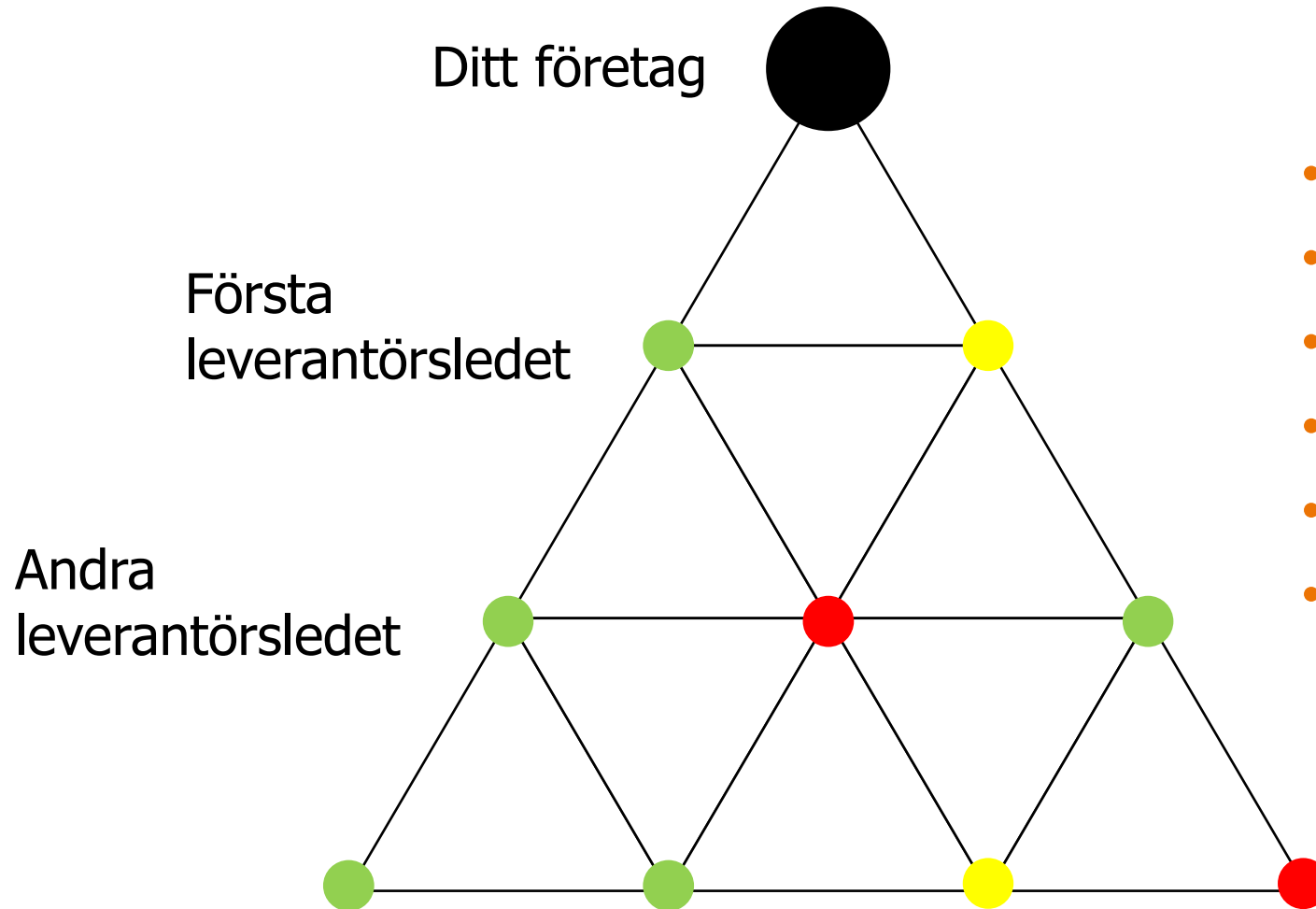
OECD:s due diligence-modell



Skillnaden mellan due diligence & compliance?



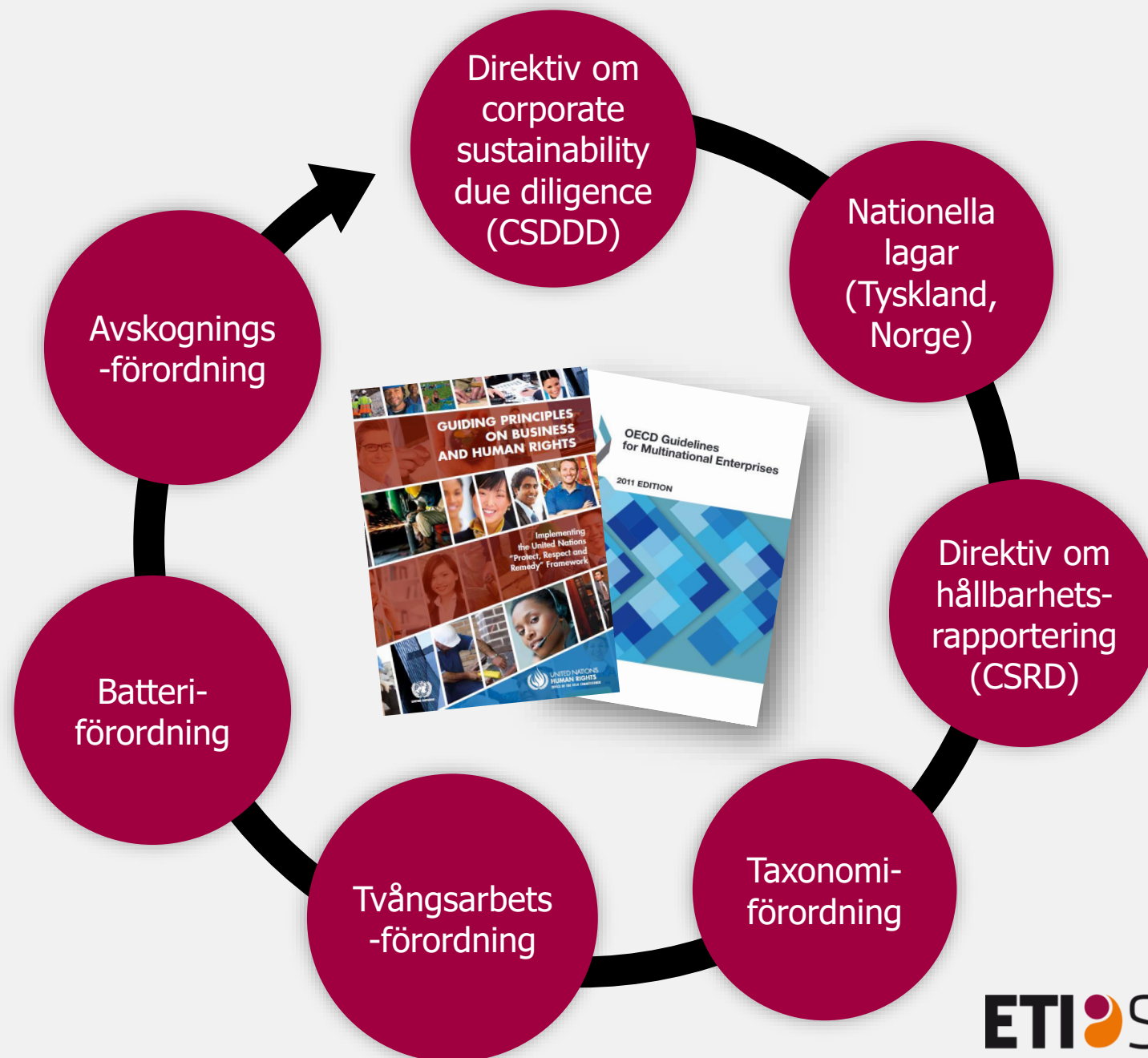
Skillnaden mellan due diligence & compliance?



- Bortom första leverantörsledet
- Riskbaserat
- Involverar prioritering
- Fokus på att förhindra
- Involverar intressenter
- Dynamisk process

Lagstiftning

Nya lagar om due diligence



Corporate Sustainability Due Diligence

#CorporateSustainability



- Direktivförslag presenterat av EU-kommissionen i februari 2022.
- Politisk överenskommelse december 2023 som sen revs upp. Ny enighet nåddes i mars 2024 då medlemsländerna antog ett kompromissförslag.
- Bygger på FN:s och OECD:s riktlinjer.
- Mänskliga rättigheter och miljö.
- Slutlig omröstning i parlamentet april 2024.

Tillbörlig aktsamhet – skyldigheten i ett nötskal

- **Integrera** tillbörlig aktsamhet i policies och riskhantering
- **Styrning:** Ha en policy för tillbörlig aktsamhet samt en plan för klimatomställning
- **Identifiera** och utvärdera påverkan på människor och miljö
- **Riskbaserad:** prioritering utifrån hur allvarligt och troligt. Hänsyn även för företags **möjlighet att påverka affärspartners.**
- **Hantera:** Förebygga och begränsa; avsluta eller minimera negativ påverkan och utvärdera

Tillbörlig aktsamhet – skyldigheten i ett nötskal

- **Hantera:** Förebygga och begränsa; avsluta eller minimera negativ påverkan och utvärdera
- Genomföra meningsfull **dialog** med påverkade intressenter
- Bidra till **gottgörelse**, mekanism för klagomål och alertering om incident
- **Värdekedjan ("aktivitetskedja")** omfattar egen verksamhet, dotterbolag
 - Leverantörer: direkt och indirekta
 - Distribution, transport, förvaring omfattas.
 - Sälj / kundled omfattas ej.
- **Människor och miljö**

Företag som omfattas

- Företag **inom EU** med fler än 1000 anställda och en global omsättning över €450m.
- **Icke-EU** företag som genererar mer än €450m i omsättning inom EU (oavsett antal anställda).
- Tröskelvärden räknas på **gruppnivå**.
- **Finanssektorn** exkluderad.
- 3 **stegvis** genomförande (3, 4, 5 år); största bolagen först.
- Uppskattningsvis kommer cirka 0.05% av Europeiska bolag, eller 5000-5500 bolag att omfattas, men många fler omfattas indirekt genom avtal, påtryckning, spridning av ansvaret, SME-stöd osv.

Sanktioner och domstol

Artikel 20
Artikel 22

Sanktioner

- Effektiva, proportionerliga, **avskräckande**.
- Ekonomiska sanktioner ska baseras på företagets globala omsättning, maxgräns ska inte vara mindre än **5 %** av den omsättningen.

Civilrättsligt ansvar (möjlighet att gå till domstol)

- Medlemsstater ska se till att offer har **effektiv tillgång** till rättvisa och compensation. Hinder ska undanröjas.
- Om företag med **insikt eller vårdslöshet** inte adresserat negativ påverkan (förebygga, minimera, avsluta), och skada uppkommer, så kan företaget hållas civilrättsligt ansvarigt (skadestånd), i nationell domstol. Domstol bedömer lämplighet av företagets agerande.
- Företag kan **inte hållas ansvarig** om ansvaret enkom ligger hos en affärspartners (dvs "direkt koppling" exkluderas).
- Vanliga civilrättsliga regler om ersättning för skada gäller. Kollektiv talan kan bli aktuell.

Resurser för upphandlare

- Hållbarupphandling.se – regionernas uppdaterade uppförandekod och kontraktsvillkor
- Upphandlingsmyndighetens riskanalyser om högriskprodukter
- Addas landriskanalys



Identifiera hållbarhetsrisker i leveranskedjan

Vi erbjuder den här tjänsten för att vid upphandling underlätta för dig att identifiera hållbarhetsrisker i leveranskedjan inom ett antal produktområden, som är så kallade "högriskprodukter". Välj det produktområde eller produktgrupp som din upphandling rör för att få information om aktuella risker. Du kan även få tips på hur du kan hantera riskerna.

Uppdaterad landriskanalys

Sedan en tid tillbaka kan du ta del av vår landriskanalys. Den är nu uppdaterad enligt senaste uppdaterade index.



— Fordon och transporter

Fordon och reservdelar

Däck

Drivmedel

ETI  **Sverige**

Uppdaterade kontraktsvillkor för hållbara leveranskedjor

Samarbete mellan Adda, Regionerna och Regionernas Nationella Kansli för Hållbar Upphandling.

Nyheter:

- Samråd med rättighetshavare
- Uppmärksamma särskilt sårbara grupper
- Möjliggöra klagomål
- Tillhandahålla gottgörelse
- Rapporteringsskyldighet vid allvarliga avvikelser
- Krav på transparens i leveranskedjan



Reviderad Uppförandekod för leverantörer samt avtalsvillkor tillbörlig aktsamhet för hållbara leveranskedjor

Villkorets struktur

- Uppförandekod för leverantörer
- Leverantörens process för tillbörlig aktsamhet
- Leverantörens rapporteringsskyldighet
- Uppföljning av kontraktsvillkoret
- Hantering av avvikelser från kontraktsvillkoret
- Mer info och utbildningar på [hållbarupphandling.se](https://hallbarupphandling.se)



Nästa steg för elfordonsgruppen:

- Sprida rapporterna - bidra till ökad medvetenhet om riskerna
- Implementering av rapporternas rekommendationer till upphandlingen
- Lyfta resultaten till upphandlingsmyndigheten och beslutsfattare
- Branschdialog för att enas kring en gemensam bild av situationen och riskerna
- Branschsamarbete för tydlig gemensam kravställning

Tack!

malin.kjellqvist@etisverige.se
www.etisverige.se



Hur kan vi samverka mer vid upphandling?

Jonas Johansson, Svensk Kollektivtrafik

Samordning vid upphandling

Samordningsformer

- Samordnad upphandling
- Beställarnätverk
- Samarbetsavtal
- Ej tillåten samordning



Samordnad upphandling

- Resurseffektivitet:
 - Genom att samordna upphandlingar kan organisationer dra nytta av varandras upphandlingsresurser och därmed effektivisera inköpsarbetet.
- Kostnadsbesparingar:
 - Samarbete mellan organisationer kan leda till kostnadsbesparingar genom gemensamma inköp, vilket är särskilt fördelaktigt för mindre kommuner.
- Flexibilitet:
 - Det finns olika former för samordning, vilket ger flexibilitet att anpassa upphandlingsprocessen efter organisationernas specifika behov.
- Internationell samverkan:
 - Möjligheten att genomföra samordnade upphandlingar med organisationer från andra medlemsstater kan öppna upp för internationella inköpsmöjligheter och bredda utbudet av tjänster och produkter2.Resurseffektivitet



Direktivstyrd upphandling

Gäller för upphandlingar över tröskelvärdena enligt LOU respektive LUF.



Icke-direktivstyrd upphandling

- Saknas regler för olika samordningsformer vid upphandling.
- Avser upphandlingar som under tröskelvärden samt sociala tjänster och andra särskilda tjänster
- *”Den svenska lagstiftaren har uttryckt att det som huvudregel ska finnas samma utrymme för upphandlande organisationer vid icke-direktivstyrd upphandling som finns på det direktivstyrda området, även om uttrycklig reglering saknas. Detta ska enligt lagstiftaren även gälla för olika typer av samordnad upphandling.”*

(2024-04-22 https://www.upphandlingsmyndigheten.se/regler-och-lagstiftning/samordning/samordnad-upphandling#samordnad_upphandling_vid_icke_direktivstyrd_upphandling)



Samordnad upphandling

- Tillfälliga samarbeten mellan upphandlande myndigheter och enheter
 - lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter
- Inköpscentraler
- Det är också möjligt att genomföra samordnade upphandlingar med upphandlande organisationer och inköpscentraler från andra medlemsstater.

Inköpscentral

En inköpscentral definieras som en upphandlande myndighet eller enhet som stadigvarande bedriver en centraliserad inköpsverksamhet som är avsedd för upphandlande myndigheter och enheter genom att:

- köpa in varor eller tjänster (grossistverksamhet)
- tilldela kontrakt eller ingå ramavtal om varor, tjänster eller byggentreprenader (mellanhand)

Köper man en vara eller tjänst från en inköpscentral är detta köp undantaget från upphandlingslagstiftningen, i och med inköpscentralen handlar upp enligt LOU och LUF.

Inköpscentraler kan drivas:

- privaträttsligt, till exempel:
 - aktiebolag
 - ekonomisk förening
- offentligrättsligt, till exempel:
 - kommunalförbund
 - en gemensam nämnd
 - en förvaltning

Inköpscentralers grossistverksamhet

Möjligheter

- Traditionell grossistverksamhet
- Vidarefakturerering
 - Ramavtal – avropa varor eller tjänster vid behov för att sedan sälja vidare till andra upphandlande organisationer



Ansvar

- som säljare får den även ta på sig det civilrättsliga
 - t.ex. leverans och garantiåtaganden gentemot den upphandlande organisationen.

Exempel på Inköpscentraler

Region, Kommunalförbund, Länstrafikbolag – Skolskjuts, tjänsteresor, verksamhetsresor, tillköp (färdtjänst och riksfärdtjänst kan överlåtas)

Svensk Kollektivtrafik

- Kollbar
- Anbar

Transitio

- Fordon – tåg

Beställarnätverk

- Nätverk som utvecklar marknaden och leder leverantörer i en viss riktning.
- Utveckla förutsättningar för framtida upphandlingar, inte nödvändigtvis om att upphandla tillsammans.
- Samverkan för att minska risker och samtidigt driva utveckling och innovation.
- Samla köpkraft, kompetenser och resurser från flera organisationer
- Verksamhetsexpertis till utvecklingsprojekt och i samordnade upphandlingar
- Arbeta mot samma mål.
- Tillsammans prioritera behov.
- Föra dialog och eventuellt ingå samarbeten med marknadsaktörer.
- Förändringsleda för att nya lösningar och innovationer ska nå sin fulla potential.
- Och utöver det möjliggöra upphandling av resultaten.

Exempel beställarnätverk

- Sveriges Kommuner och Regioner
 - t.ex. Beställarnätverk för socialtjänsten verksamhetssystem och digitala stöd, Beställarnätverk socialtjänsten
- Svensk Kollektivtrafik
 - t.ex. Affärsnätverket, MERIT / Kraftsamling MERIT, miljönätverket ...
- Partnersamverkan för en förbättrad kollektivtrafik
 - Ex. Kolla - Modellavtal, Indexrådet - Inderekommendationer



Samarbetsavtal

I vissa undantagsfall träffa samarbetsavtal med andra upphandlande organisationer utan att genomföra en upphandling

- Ska avse samarbete för att nå gemensamma mål
- Alla samarbetsparter ska också bidra till utförandet av uppdraget
 - möjligt med ekonomisk kompensation mellan parterna($\leq$ kostnadstäckning)
- Privata aktörer får inte vara parter i avtalet
- Ska styras av allmänintresset

Ej tillåten samordning

Man får inte välja en viss samordningsform för att undvika tvingande bestämmelser i enlighet med EU-rätten som till exempel finns i upphandlingslagarna.

Läs mer hos

Upphandlingsmyndigheten

SKR

Partnersamverkan – för en förbättrad kollektivtrafik

Svensk Kollektivtrafik

Länkar

<https://www.upphandlingsmyndigheten.se/regler-och-lagstiftning/samordning/samordnad-upphandling>

<https://www.upphandlingsmyndigheten.se/regler-och-lagstiftning/samordning/inkopscentraler/>

<https://www.upphandlingsmyndigheten.se/regler-och-lagstiftning/samordning/grossistverksamhet-for-inkopscentraler/>

<https://skr.se/skr/demokratiledningstyrning/upphandlinginkop.10282.html>

<https://skr.se/skr/demokratiledningstyrning/upphandlinginkop/bestallargruppernatverk.12203.html>

<https://skr.se/skr/arbetsgivarekollektivavtal/kollektivavtal/samverkansavtal.154.html>

Samverkanformer

Hur kan det handlas upp? Och exempel.

- Utnyttjande rätt i varandras avtal/optioner
- Inköpscentral – Samverkansbolag/-förbund
 - Länstrafikbolag
 - Svensk Kollektivtrafik
 - Kollbar
 - Anbaro
 - Transitio
 - Fordon – tåg
 - BIMS
 - Betalsystem i Mälardalen
 - Öresundståg
 - Singapore – Biljett-/betalsystem
 - Skånetrafiken / Östgötatrafiken

Förutsättningar för samverkan(vid upphandling)

- Gemensamma/samma behov/geografi
- Har gemensam/delad verksamhet
- Enas om gemensam vision, mål och värderingar för det som upphandlas
- Politikens, ledningens och organisationens vilja att samverka, underlättas om alla har samsyn
- Genomför förstudie för att identifiera förutsättningarna
 - Behovsinventering
 - Kravinventering

Ersättningsformer

- Tjänstekoncession – Helhetsuppdrag
 - En summa för att lösa helauppdraget per år(alt. avtalstid)
- Fast ersättning – beräknas på den tid som omlopp är schemalagt
- Avropsersättning – beräknas på den tid som omloppet nyttjas för uppdrag
- Sträckbaserad ersättning
- Tjänstebaseradersättning
- Tillägg/Avdrag
 - Utförd
 - Egenavgift/Biljettintäkt
- Bonus/Viten
 - Punktlighet
 - Incident



Ersättningsgrundande parametrar

- Framkörning
 - Ersättning för framkörning – [tid]&/[sträcka]&/[enhetspris]
- Grundkostnadsradie
 - Ersättning körning ingår ifrån placering till&/från uppdrag – [tid]&/[sträcka]
- Körersättning
 - Ersättning för när kund körs – [tid]&/[sträcka]&/[enhetspris]
~ ex. 100% av anbudspris
- Tjänstersättning
 - Tid för när fordonet/resurs väntar, lastar, hjälper kund – [tid]&/[sträcka]&/[enhetspris]
~ ex. 70% av anbudspris
- OB-/Beredskaps-/Jour-ersättning
 - Ersättning/-stillägg för extra – [tid]&/[enhetspris]

Fordonsdimensionering - fordonsval

- Fordonstyp
 - Buss
 - Linjebuss
 - Specialfordon $> 3,5$ t
 - Personbil (TFL & Taxameterkrav)
 - Personbil
 - Specialfordon $\leq 3,5$ t & ≤ 9 pers
 - Båt
 - Svävare/Hydrokopter/Bandvagn m.fl.
- Kapacitetstyper
 - Stolstyp/sittplatser
 - Rullstols-/bårplatser
- Fordonsknutna hjälpmedel
 - Bilbarnstol(ev. extern)
 - Bälteskudde
 - Transportsrullstol
 - Bärstol/-klättrare
 - Trappklättrare
 - Bår
 - Dubbelbemanning

System – Norrlandslänen gemensam upphandling

Saknar material från Västernorrland har begärt ut underlag.

Tjänster - exempel

- Ledsagning – Hjälp vid byte
- Beställningscentral/Kundtjänst
- Mystery shoppers
- Kontroller
- ...

Varor – exempel

- Fordonsutrustning – bårar, trappklättrare, transportrullstolar, ...

Diskutera och svara

- Hur kan vi samverka mer vid upphandling?
- Vad lämpar sig för samordnad upphandling?
 - Vilka områden?
 - Typ av tjänster/verksamhet?
- Vilka lämpas ej för samordnad upphandling?
- Hur ser ni att man skulle kunna samverka mer ?
 - Beställare emellan?
 - Tillsammans med marknaden?
Finns legal förutsättningar för det?
- Samverkar ni idag på något sätt som ej nämnts i presentationen, i så fall hur?
- Hur bör/kan förvalta och utveckla gemensamt upphandlade tjänster/system..?



Hur kan vi samverka mer vid upphandling?

5 svar

Öka dialogen mellan kommuner och RKM, alternativt mellan kommuner som inte överlämnat till RKM.

Merit bra basplattform

Branschdokument fordon, hjälpmedel,
Anbar
frida

Mer samverkan och kunskapsbanker samt branschstandarder

Rekommenderar mer samarbete på upphandlingskrav, prekvalifiering, utvärdering och juridiska proceduren.

Vad lämpar sig för samordnad upphandling?

4 svar

Både trafikupphandlingar och systemupphandlingar samt fordonsupphandlingar hos oss som bedriver trafik i egen regi.

Systemstöd i olika former. Undersökningar, nationellt. Trafik regionvis.

System (både planerings- och fordonssystem)

Ingen särskild, da en part alltid vill dominera och efter avtal blir det jobbigt att komma överens om nya behov, ekonomi och strategisk utveckling. Vi ser nu att fler kommuner bryter med sin region, just av ovanstående orsak.

Vilka lämpas ej för samordnad upphandling?

4 svar

Egentligen inget, men man skulle kunna koppla ihop olika upphandlingar för att synka till exempel fordonskraven, färdtjänst, sjukresor, närtrafiken och skolskjuts.

Inte allt som passar nationellt, trafik exempelvis, där passar regional samverkan bättre.

Saker där det är minimala behov som sammanstrålar

BC och system.

Hur ser ni att man skulle kunna samverka mer?

4 svar

Ser det som svårt, men väl värt att testa.

Krav likriktningar, ordentliga SIU-RFI även med fordonstillverkaren- leverantörer.

Systemutveckling, avtal och kompetensförsörjning

Gemensamma procedur och tolkning av upphandlingskrav och juridik.

Samverkar ni idag på något sätt som ej nämnts i presentationen, i så fall hur?

4 svar

Nej

En hel del informellt inom nätverken...

Biljett- och betalsystem RSS länen (Sydsverige), Digitalisering Serviceresor (HLT, GBG, VT och ÖT)

Vissa av våra kunder gör, särskilt på trafikavtal. Som något nytt är vi rådgivare på mobilitetsområdet där syftet är att integrera anropstyrd (serviceresor) och linjelagd trafik som konverteras till OnDemand mobilitet

Hur bör/kan förvalta och utveckla gemensamt upphandlade tjänster/system..?

3 svar

Via Svensk Kollektivtrafik?

En bra bas räcker långt och blir enkelt att förvalta. Utveckling är inte alltid efterfrågat / eftersträvansvärt. Behovspröva utveckling

Rekommenderar att regioner stoppar med att vara sin egen IT leverantör (vilket er extremt kostnadsdrivande för samhället) och istället fokuserar på att leverera uppdaterade mobilitetstjänster (inklusive IT stöd) med resenärerna i fokus.

Hur kan vi samverka mer vid upphandling?

Jonas Johansson – Svensk Kollektivtrafik

Upphandlingsseminarium Serviceresor 2024-04-24

Samordning vid upphandling

Samordningsformer

- Samordnad upphandling
- Beställarnätverk
- Samarbetsavtal
- Ej tillåten samordning



Samordnad upphandling

- Resurseffektivitet:
 - Genom att samordna upphandlingar kan organisationer dra nytta av varandras upphandlingsresurser och därmed effektivisera inköpsarbetet.
- Kostnadsbesparingar:
 - Samarbete mellan organisationer kan leda till kostnadsbesparingar genom gemensamma inköp, vilket är särskilt fördelaktigt för mindre kommuner.
- Flexibilitet:
 - Det finns olika former för samordning, vilket ger flexibilitet att anpassa upphandlingsprocessen efter organisationernas specifika behov.
- Internationell samverkan:
 - Möjligheten att genomföra samordnade upphandlingar med organisationer från andra medlemsstater kan öppna upp för internationella inköpsmöjligheter och bredda utbudet av tjänster och produkter.



Direktivstyrd upphandling

Gäller för upphandlingar över tröskelvärdena enligt LOU respektive LUF.



Icke-direktivstyrd upphandling

- Saknas regler för olika samordningsformer vid upphandling.
- Avser upphandlingar som under tröskelvärden samt sociala tjänster och andra särskilda tjänster
- *”Den svenska lagstiftaren har uttryckt att det som huvudregel ska finnas samma utrymme för upphandlande organisationer vid icke-direktivstyrd upphandling som finns på det direktivstyrda området, även om uttrycklig reglering saknas. Detta ska enligt lagstiftaren även gälla för olika typer av samordnad upphandling.”*

(2024-04-22 https://www.upphandlingsmyndigheten.se/regler-och-lagstiftning/samordning/samordnad-upphandling#samordnad_upphandling_vid_icke_direktivstyrd_upphandling)



Samordnad upphandling

- Tillfälliga samarbeten mellan upphandlande myndigheter och enheter
 - lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter
- Inköpscentraler
- Det är också möjligt att genomföra samordnade upphandlingar med upphandlande organisationer och inköpscentraler från andra medlemsstater.

Inköpscentral

En inköpscentral definieras som en upphandlande myndighet eller enhet som stadigvarande bedriver en centraliserad inköpsverksamhet som är avsedd för upphandlande myndigheter och enheter genom att:

- köpa in varor eller tjänster (grossistverksamhet)
- tilldela kontrakt eller ingå ramavtal om varor, tjänster eller byggentreprenader (mellanhand)

Köper man en vara eller tjänst från en inköpscentral är detta köp undantaget från upphandlingslagstiftningen, i och med inköpscentralen handlar upp enligt LOU och LUF.

Inköpscentraler kan drivas:

- privaträttsligt, till exempel:
 - aktiebolag
 - ekonomisk förening
- offentligrättsligt, till exempel:
 - kommunalförbund
 - en gemensam nämnd
 - en förvaltning

Inköpscentralers grossistverksamhet

Möjligheter

- Traditionell grossistverksamhet
- Vidarefakturerering
 - Ramavtal – avropa varor eller tjänster vid behov för att sedan sälja vidare till andra upphandlande organisationer



Ansvar

- som säljare får den även ta på sig det civilrättsliga
 - t.ex. leverans och garantiåtaganden gentemot den upphandlande organisationen.

Exempel på Inköpscentraler

Region, Kommunalförbund, Länstrafikbolag – Skolskjuts, tjänsteresor, verksamhetsresor, tillköp (färdtjänst och riksfärdtjänst kan överlåtas)

Svensk Kollektivtrafik

- Kollbar
- Anbarο

Transitio

- Fordon – tåg

Beställarnätverk

- Nätverk som utvecklar marknaden och leder leverantörer i en viss riktning.
- Utveckla förutsättningar för framtida upphandlingar, inte nödvändigtvis om att upphandla tillsammans.
- Samverkan för att minska risker och samtidigt driva utveckling och innovation.
- Samla köpkraft, kompetenser och resurser från flera organisationer
- Verksamhetsexpertis till utvecklingsprojekt och i samordnade upphandlingar
- Arbeta mot samma mål.
- Tillsammans prioritera behov.
- Föra dialog och eventuellt ingå samarbeten med marknadsaktörer.
- Förändringsleda för att nya lösningar och innovationer ska nå sin fulla potential.
- Och utöver det möjliggöra upphandling av resultaten.

Exempel beställarnätverk

- Sveriges Kommuner och Regioner
 - t.ex. Beställarnätverk för socialtjänsten verksamhetssystem och digitala stöd, Beställarnätverk socialtjänsten
- Svensk Kollektivtrafik
 - t.ex. Affärsnätverket, MERIT / Kraftsamling MERIT, miljönätverket ...
- Partnersamverkan för en förbättrad kollektivtrafik
 - Ex. Kolla - Modellavtal, Indexrådet - Inderekommendationer



Samarbetsavtal

I vissa undantagsfall träffa samarbetsavtal med andra upphandlande organisationer utan att genomföra en upphandling

- Ska avse samarbete för att nå gemensamma mål
- Alla samarbetsparter ska också bidra till utförandet av uppdraget
 - möjligt med ekonomisk kompensation mellan parterna($\leq$ kostnadstäckning)
- Privata aktörer får inte vara parter i avtalet
- Ska styras av allmänintresset

Ej tillåten samordning

Man får inte välja en viss samordningsform för att undvika tvingande bestämmelser i enlighet med EU-rätten som till exempel finns i upphandlingslagarna.

Läs mer hos

Upphandlingsmyndigheten

SKR

Partnersamverkan – för en förbättrad kollektivtrafik

Svensk Kollektivtrafik

Länkar

<https://www.upphandlingsmyndigheten.se/regler-och-lagstiftning/samordning/samordnad-upphandling>

<https://www.upphandlingsmyndigheten.se/regler-och-lagstiftning/samordning/inkopscentraler/>

<https://www.upphandlingsmyndigheten.se/regler-och-lagstiftning/samordning/grossistverksamhet-for-inkopscentraler/>

<https://skr.se/skr/demokratiledningstyrning/upphandlinginkop.10282.html>

<https://skr.se/skr/demokratiledningstyrning/upphandlinginkop/bestallargruppernatverk.12203.html>

<https://skr.se/skr/arbetsgivarekollektivavtal/kollektivavtal/samverkansavtal.154.html>

Samverkanformer

Hur kan det handlas upp? Och exempel.

- Utnyttjande rätt i varandras avtal/optioner
- Inköpscentral – Samverkansbolag/-förbund
 - Länstrafikbolag
 - Svensk Kollektivtrafik
 - Kollbar
 - Anbaro
 - Transitio
 - Fordon – tåg
 - BIMS
 - Betalsystem i Mälardalen
 - Öresundståg
 - Singapore – Biljett-/betalsystem
 - Skånetrafiken / Östgötatrafiken

Förutsättningar för samverkan(vid upphandling)

- Gemensamma/samma behov/geografi
- Har gemensam/delad verksamhet
- Enas om gemensam vision, mål och värderingar för det som upphandlas
- Politikens, ledningens och organisationens vilja att samverka, underlättas om alla har samsyn
- Genomför förstudie för att identifiera förutsättningarna
 - Behovsinventering
 - Kravinventering

Ersättningsformer

- Tjänstekoncession – Helhetsuppdrag
 - En summa för att lösa helauppdraget per år(alt. avtalstid)
- Fast ersättning – beräknas på den tid som omlopp är schemalagt
- Avropsersättning – beräknas på den tid som omloppet nyttjas för uppdrag
- Sträckbaserad ersättning
- Tjänstebaseradersättning
- Tillägg/Avdrag
 - Utförd
 - Egenavgift/Biljettintäkt
- Bonus/Viten
 - Punktlighet
 - Incident



Ersättningsgrundande parametrar

- Framkörning
 - Ersättning för framkörning – [tid]&/[sträcka]&/[enhetspris]
- Grundkostnadsradie
 - Ersättning körning ingår ifrån placering till&/från uppdrag – [tid]&/[sträcka]
- Körersättning
 - Ersättning för när kund körs – [tid]&/[sträcka]&/[enhetspris]
~ ex. 100% av anbudspris
- Tjänstersättning
 - Tid för när fordonet/resurs väntar, lastar, hjälper kund – [tid]&/[sträcka]&/[enhetspris]
~ ex. 70% av anbudspris
- OB-/Beredskaps-/Jour-ersättning
 - Ersättning/-stillägg för extra – [tid]&/[enhetspris]

Fordonsdimensionering - fordonsval

- Fordonstyp
 - Buss
 - Linjebuss
 - Specialfordon $> 3,5$ t
 - Personbil (TFL & Taxameterkrav)
 - Personbil
 - Specialfordon $\leq 3,5$ t & ≤ 9 pers
 - Båt
 - Svävare/Hydrokopter/Bandvagn m.fl.
- Kapacitetstyper
 - Stolstyp/sittplatser
 - Rullstols-/bårplatser
- Fordonsknutna hjälpmedel
 - Bilbarnstol(ev. extern)
 - Bälteskudde
 - Transportsrullstol
 - Bärstol/-klättrare
 - Trappklättrare
 - Bår
 - Dubbelbemanning

System – Norrlandslänen gemensam upphandling

Saknar material från Västernorrland har begärt ut underlag.

Tjänster - exempel

- Ledsagning – Hjälp vid byte
- Beställningscentral/Kundtjänst
- Mystery shoppers
- Kontroller
- ...

Varor – exempel

- Fordonsutrustning – bårar, trappklättrare, transportrullstolar, ...

Diskutera och svara

- Hur kan vi samverka mer vid upphandling?
- Vad lämpar sig för samordnad upphandling?
 - Vilka områden?
 - Typ av tjänster/verksamhet?
- Vilka lämpas ej för samordnad upphandling?
- Hur ser ni att man skulle kunna samverka mer ?
 - Beställare emellan?
 - Tillsammans med marknaden?
Finns legal förutsättningar för det?
- Samverkar ni idag på något sätt som ej nämnts i presentationen, i så fall hur?
- Hur bör/kan förvalta och utveckla gemensamt upphandlade tjänster/system..?



Avslutning

Mattias Andersson och Per Junesjö

Program Upphandlingsseminarium Serviceresor 2024-04-24

09:30 Inledning	Mattias Andersson och Per Junesjö
09:40 Tre förbättringar i upphandlingsstödet Vi får höra Jonas och Ewa berätta dels om ett nytt modellavtal för Serviceresor, om hur taxiindex bytts till en genomtänkt indexkorg för serviceresor samt kring en ny kravbilaga Personbilsbilagan som inte tidigare funnits.	Ewa Rosén, Kolla och Jonas Johansson, Svensk Kollektivtrafik
10:05 Tankar kring arbetsvillkor och upphandlingar. Vi får höra tankar och reflektioner från arbetsgivarorganisationen. Hur kollektivavtalets villkor kan speglas i avtal och vad man bör undvika för att inte krocka mellan de olika avtalen.	Jennie Banér, Biltrafikens Arbetsgivareförbund
10:40 Hur kan man upphandla för att motverka personalbrist? I gruppdiskussioner tar vi oss framåt i denna fråga.	
11:10 Skånetrafikens fordonsplattform - ger mer koll . Hur tar man kommandot över fordonsdata och vilken nytta kan man ha av att veta mer för verksamheten.	Peter Lundqvist, Skånetrafiken
12:00 Lunch	
13:00 Nytt kring lagar och regler som påverkar upphandling för serviceresor.	Ulf Hökeberg och Filip Tedebo-Odell från Titov & partners
14:00 Kan man använda AI i upphandling?	Per Werling, Antirio
14:40 Fikapaus	
15:00 Kan vi synka oss mer än att ha ett nationellt schema för upphandling? Utifrån kända kommande upphandlingar i det nationella upphandlingsschemat diskuterar vi vad vi kan göra för att öka chansen att få fler anbud	Mattias Andersson, Svensk Kollektivtrafik
15:30 Hållbara produktionskedjor. Vad bör man tänka på? Kan man ställa krav? Fallgropar?	Malin Kjellqvist, ETI Sverige
16:10 Hur kan vi samverka mer vid upphandling? Inom kollektivtrafiken finns exempel där olika organisationer samverkat inför upphandling med gemensam kravfångst till att man gått ut i gemensamma upphandlingar kring tex planerings- och biljettsystem. Vi diskuterar nyttor och möjligheter.	Jonas Johansson, Svensk Kollektivtrafik
16:50 Avslutning	Mattias Andersson och Per Junesjö

Kommande aktiviteter

- 25 april Färdtjänstföreningens vårseminarium, Ersta
- 18 april Lunchwebbinarium: Integrering av dial-a-ride Brasilien - Juan Manuel López Vásquez
- 24 april Upphandlingsseminarium Serviceresor
- 29-30 maj Merit Nätverksmöte, inkl skolskjutseftermiddag, Barkarby
- 26 juni Hur säkerställer vi serviceresor i framtiden? Almedalen
- 12 sep Svenska Färdtjänstföreningens webinarium om Demens, Maria Ankarcrona – KI
- 10 okt Lunchwebbinarium: Självkörande fordon Trelleborg, Gustav Lopez Svensson – K2/LTH
- 5-7 november. Persontrafik 2024 med färdtjänst- och skolskjutsdagar, Göteborg
- 27-28 november, Merit Nätverksmöte, inkl sjukreseeftermiddag Örebro
- 14 maj 2025 upphandlingsseminarium Serviceresor, Ersta



Frågor?

Tack för idag och trevlig resa hem!

PS! Glöm inte lämna din namnbricka

